

KIADÓHIVATAL TELEFON 19-77
Str. Baroș Pop 10
SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1
 Ejjeli telefon (nyomda)
ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Egész évre 1500
 Félévre 600
 Negyedévre 320
 Egy órára 110

IX évfolyam * 255. szám
1926 November 24 szombat
 * 5689 Kiszív 11 *

Dl. Ramaseter Róbert
 Budapest
 Utc. 8.

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A szabadságjogok

Románia alkotmánya, kétségek nélkül egyike a legmodernebb konstitúcióknak: a francia forradalom által szentesített polgári szabadságjogokat teljes bőséggel osztja ki az ország minden polgára, minden osztálya és minden népe számára.

Azonban a tízéves liberális rezsim mindig megtalálta a módot és lehetőséget arra, hogy az alkotmány és a valóság között olyan hihetetlenül mély szakadékot vájjon, melybe a polgári jogok menthetetlenül beleszedültek. Persze: kifogás akadt elég e jogok beklyóba-szorításának igazolására; — a kifogások mögött azonban egyetlen realitás húzódott meg: egy népszerűtlen és erőszakos párt hatalmi érdeke, mely eszközökben sohasem volt valóságos.

Az egész életet, tíz éven keresztül a demokrácia frazisaiba esomagolt terror hálerce ulti meg; rettegés volt a hajnalunk, rettegés volt a lefekvésünk, mert hiszen igazságos és jogos kritikánk szavát már forradalomnak minősítették, a kisebbségi és a többségi ellenzéki állásfoglalások hangja, ha felhangzott, a hörtön igérete és a megtorlás irgalmatlansága fenyegette meg őket.

E borzalmas tíz év után valóban a béke olajágaként, a jóhírt vivő galambnak kijáró öröm érzésével kell köszönetünk azokat a rendeleteket, melyek egy csapásra megszüntették a fenti állapotokat és az emberi gondolatot, az emberi akció-szabadságot. — a törvényes keretek között — visszaültették régi jogaikba.

Bizonyos, hogy nem minden eszme egyben igazság is, bizonyos, hogy nem minden emberi akció tiszta és magas sztos célkitűzések megvalósítására irányul. De — bár triviális hasonlat ez — a természetben is együtt kell ki a földből buza és konkoly s épen az igazi szellem feladata az, hogy a maga fevertelenül is nagy, sőt fevertelenül is legyőző erejével kiirtsa a buza közül a konkolyt.

Addig, amíg a szellem diktaturáját nem lehet megvalósítani, amíg a platói elképzelés testet nem ölthet, hogy a nép kormányzását a legderekabbak és szellemileg legkiválóbbak vegyék át, — addig minden más diktatura és minden kivételes kormányzati eszköz erkölcs-telenség, mely a jog látszatával a jogtalanságot erősíti.

A jogtalanság köpenye alatt pedig természetesen huzódnak meg és nőnek nagyra azok az elkecserezés és bosszu szellemű fűtött romboló ösztönök, melyek ép úgy távolállanak a nemes értelemben vett forradalmi változtatások akaratától, mint a politikai alkotó-ösztön célkitűzéseitől.

Az emberi szabadságjogok uralma — ismét triviális, de örökérvényű igazságokat tartalmazó hasonlat — az a napfény, mely míg egyfelől az emberi szellem és gondolat virágait szökkenti szirmokba, másfelől kártékony bacillusokat, miazmákat öl meg. Elviselehetetlen politikai atmoszféra, földalatti mozgalom csakis a terror világában képzelhető el. Szuronnyokkal a számár is tud kormányozni. — mondotta Talleyrand, a spanyol közmondás pedig hozzáteszi, hogy a szuronnyokkal mindent meg lehet csinálni, csak ulti nem lehet reájuk.

Nos: a példa és a tapasztalat bebizonyította, hogy a lezajlott, keserű, tíz év alatt mindkét mondás tartalma realis igazolást nyert Romániában is. Az el-

nyomás és kivételes intézkedések mögött nem „magasabb szempont”, csupán partikuláris érdekek húzódtak meg, mely érdekek, épen jogtalanságuknál fogva rettegtek minden őszinte, igaz szótól, az emberi gondolat minden megnyilvánulásától.

És ezért oly nagy a fellelékezés egész Romániában a kivételes törvények megszüntetése alkalmából, mely nemcsak a gondolat felszabadulását hozza meg, hanem az élet küso formáira ráarakott bűnök tágulását is. És ettől igen sokat várunk: elsősorban eszmék tisztázódá-

sát, másodsorban a kisebbségi és részben a többségi kulturélet fellendülését, átszíneződését, az erők szabad felfejlődésének korszakát, mely a demokrácia egyetlen és igazi ismérve, a szabadság-gondolat igazi realizálása.

Csak „szóbeli“ megállapodásokat kötött Victor Antonescu a külföldi bankárokkal Titulescu vezeti tovább a kölcsöntárgyalásokat

(Bucuresti-Bukarest, november 23. Az Új Kelet tudósítójától.) Az új kormány az aralomátvételei nehézségei és a választási előkészületek bonyodalmai között is teljes erővel folytatja az előkészületeket a kölcsön és a stabilizáció minél előbbi megvalósítására. Megbízható helyről származó információk alapján az Új Kelet részletesen ismertette azokat a nehézségeket, amelyekbe a liberálisok által tárgyalt kölcsön leköltése ütközik. Azok a feltételek, amelyeket Bratianu Vintila elfogadott, a nagy külföldi kölcsön leköltésének alapjául, oly súlyosak, hogy esztendőknél keresztül a szó szoros értelmében gúzsha kötnek a román állam pénzügyi akciószabadságát. A Maniu-kormány most abba a súlyos dilemmába került, hogy folytatja a liberálisok által megkezdett tárgyalásokat kedvezőbb feltételek eléréséért, ami újabb időt venne igénybe, vagy pedig a tömegesen érkező ajánlatok alapján új tárgyalásokat kezdene el, amelyek viszont ugyancsak hónapokig igényelnének.

Mihai Popovici pénzügyminiszter, aki a tárgyalások irányítását átvette, több ízben is tárgyalt Bratianu Vintilával és Victor Antonescunak, hogy informálódjék az eddigi tárgyalások stádiumáról. A pénzügyminiszter a legnagyobb meglepetéssel állapította meg, hogy Victor Antonescu csak egy bizonyos pontig tud okmányokkal szolgálni azokról a tárgyalásokról, amelyeket a külföldi bankkonzorciumokkal folytatott. Ettől a ponttól kezdve Victor Antonescu csak szóbeli felvilágosításokat tett anélkül, hogy állításait aktaszérien igazolni tudná. Antonescu kijelentette többek között Mihai Popovicinak, hogy a külfölddel folytatott legutóbbi tárgyalások során sikerült bizonyos engedelményeket elérni. Mikor Mihai Popovici ennek bizonyítását kérte, Victor Antonescu kijelentette, hogy csak szóbelileg tudja megerősíteni a bankárokkal kötött megállapodásokat. Megállapodást nyert ezenkívül, hogy a pénzügyminisztériumban egyáltalán nem létezik valamilyen dosszié a kölcsönre vonatkozólag.

Ilyen körülmények között Popovici Mihály pénzügyminiszter érthetően nehezen orientálódhatott a liberális kormány által vezetett tárgyalások labirintusában. A zavart még csak növelte az, hogy Victor Antonescu és társai nem az állam delegátusaiként, hanem egyszerű magánszemélyként folytatták a külfölddel a tárgyalásokat. Ez volt az oka annak, hogy a Maniu-kormány mind a mai napig nem intézkedhetett a tárgyalások újra felvételéről. Bukaresti értesülések szerint a külföldi kölcsöntárgyalásokat Maniuvall való megállapodás értelmében Titulescu londoni nagykövét vállalta magára. Titulescu titkárja Savea Radu-

lescu, a külügyminisztérium gazdasági osztályának igazgatója, már fel is vette a kontaktust a külföldi bankárokkal, akiknek egy delegátust Bukarestbe invitálta, hogy az új kormánnyal a kölcsön-

tárgyalásokat befejezzék. Ilyenértelmű nyilatkozatot tett Burileanu, a Banca Nationala kormányzója is, aki kijelentette, hogy meggyőződése szerint a kölcsön és stabilizáció rövidesen megvalósulnak.

Maniu expozéja a külföldi újságírók előtt

Bukarestből jelenti a Raia. Maniu miniszterelnök tegnap este fogadta a külföldi sajtó képviselőit és mindenekelőtt biztositotta az újságírókat, hogy a sajtó észinte barátja és állandóan kapcsolatot kíván tartatani az újságírókkal és őket mindig jól részletesen fogja tájékoztatni. Aztán így folytatta:

— A magas regénstanács a román nép kívánságának eleget téve a nemzeti-parasztpártot juttatta kormányra és hogy ez a lépés mennyire helyes volt, mutatja a külföld hangulata, amely Románia irányában ismét rokonszenvvel és jóakarattal van telve. A kormány legközvetlenebb célja a parlamentarizmus, az alkotmányosság és a beszüntetés törvényesség helyreállítása a legalacsonyabb foktól végig az ország összes intézményein át. Programjának megvalósításában az első lépés volt a cenzúra és az ostromál-

lapot megszüntetése. Biztosítjuk a választások szabadságát és meg vagyunk győződve, hogy az ország szabadon megnyíló, valódi közvéleménye megadja a bizalmat és a támogatást a kormány ezután kifejtendő munkájához. Ami a kormány gazdasági programját illeti, hangsúlyozom, hogy

a kormány kívánatosnak tartja a külföldi népek részvételét az ország kincseinek kiaknázásánál és értékesítésénél.

A kölcsöntárgyalásokat az előző kormány által megindított alapokon fogjuk folytatni és remélem, hogy azok eredményre is fognak vezetni. Külpolitikai programunk nem a párté, nem a kormányé s nem egyes emberé hanem az egész országé. Minden lépésünket az ország érdekei fogják vezérelni.

Feltartóztathatlanul bomlik a néppárt

(Bucuresti-Bukarest, november 23. Az Új Kelet tudósítójától.) A nemzeti parasztpárt aralomrajzofetele minden valószínűség szerint gyökereiben fogja át alakítani a román belpolitikai élet egész strukturáját. A választási szabadság helyreállításával el kell tűnnie azoknak a pártoknak, amelyeknek a tömegekkel nincsenek kapcsolataik s amelyek nem képviselik valamely társadalmi réteg elveit vagy érdekeit. Hogy ez mennyire igaz, azt a legújabb események minden kétséget kizáróan bebizonyították. Avescu tábornok néppártja, amely direkt arra volt beállítva, hogy a liberálisok jóvoltából hosszabb-rövidebb ideig a hatalomra lendüljön, máris erőteljes bomlásnak indult és ez a proecesszus minden valószínűség szerint a pártnak rövid időn belül feloszlásához fog vezetni.

tábornoknak sikerült a bomlási proecesszust megakadályozni. Garoflidék azóta is fentartották a kontaktust a nemzeti parasztpárttal és vasárnapra értekezletet hívtak egybe Bukarestbe, amelyen minden valószínűség szerint ki fogják mondani a néppártból való kilépésüket. Hogy a fripturizmus látszatát elkerüljék, Garoflidék valószínűleg független politikai csoportot fognak alakítani, amely bizonyos idő múltán be fog olvadni a nemzeti parasztpártba.

A „Cuvantul“ értesülése szerint van a néppártban egy másik áramlat is, amelynek élén Goga áll s amelynek követői főleg az erdélyi fripturistákból kerülnek ki. Ez a csoport a „Cuvantul“ szerint a választások után a liberális pártba fog belépni, amellyel Gogának régi kapcsolatai vannak. Avescu tábornok, akit ez a bomlási proecesszus érthetően nyugtalanít, helyzetének megmentése érdekében fuzóit ajánlott fel Jorga professzorak. A fuzió tárgyalások a két vezér között már meg is kezdődtek s minden valószínűség szerint eredménnyel is fognak végződni. Miközbe azonban ez a fuzió papíron megvalósul, Jorgát egyrészt, Avescut pedig másrészt tömegesen hagyják el híveik.

berék, legyetek
 ndtam, hogy Ata-
 isznót s most azt
 y Atalantét illeti
 m pedig engem,
 amely most ke-
 kardok csörgésé-
 talok és kancsók
 elédség mind az
 s önkívületlenül
 n, aki elrejtőzött,
 tömegből azon-
 ak ugrott Melea-
 ai. Ez a két alak
 hogy Meleagros
 ot azáltal, hogy
 amire pedig sen-
 csak neki s hogy
 ti. S midőn az
 gros felé sujtott,
 megvadult sze-
 ancót a fejéhez
 re, rátaposott a
 urta, de kereszt-
 A hadoklók le-
 jd felemelkedtek
 g egymás kezét,
 tvér!
 örvöngött körül-
 öv.

üzenetek

es információkért
 látáshoz kell for-
 ólni valónk, hogy
 összeggel, kül-
 ek Palesztinában
 n kockázatos a
 ás.

uhú. Consulat al
 s.

esével forduljon
 Bucuresti, Bule-
 u. Romániában
 roda. Kérésére
 budapesti sor-

ljon a szatmári
 vámrreferenséhez,
 tézni ügyét.

Molnár Ferenc
 jának. Nem B

velekre akkor
 k ilyen kíváncsi

kről elvből nem
 lófizetési ügyé-
 rálászolni.

es tudomásunk

tudjuk.

vel forduljon s
 dr. Fenichel Jó-
 Regina Maria,
 egyben pontos
 k. Levélben hi-
 n megjelent ön

ény

esítéséről. —
 P JANOS
 lej
 táltyában — Cluj

Keletben

A suttogó baritonista

Budapest, nov. 22. Miről suttog Pest? A suttogó baritonról, Már forgalomba kerültek az első suttogó viccek is.

— Maga ne suttogjon nekem — mondják a balkán beszélő rekede embereknek — nem elég nekünk ez a Jack Smith?

A Zeneakadémia nagytermében ott szorongott „tout Budapest”. Színésznők, írók, kegyelmések és a Lipótváros plutokratái. Hisz maupáság minden

SAVOY

jobb embernek van egy grammofofia, már pedig a grammofofonosok kívülről ismerik Smith slágereit. Ami a suttogó baritonistát illeti, ő kétféle meglepetést keltett. Csinos fiú. Ugynevezett bartáncos elegancia, shiff, mélabus pöz és biztos fedélpes. De a baritonja... A baritonja sokkal élvezetesebb grammofofonban. Legalább is aki lemezen hallja, annak még marad az az illúziója, hogy milyen jó is lehet ez a suttogás eredetiben! De eredetiben? Milyen jó is ez a rekede ének grammofofonon... Ha ezzel a trükkel, ugyanígy felkészültséggel és suttogó tehetséggel másvalaki állott volna ki a Zeneakadémia dobogójára, rendőrök elpelték volna le, részben mint csalót, részben mint profán szentségtörőt, aki a muzsika szent hajlékát bemocskolta rémes hangjával. De mert Amerikából jött és mert eszeveszett reklám előzte meg hírét, a nők tébolyult kíváncsisággal fogadták. Ő a dobogón, az elsőtűtött teremben, reflektorok fényében és saját zongorakiséréte mellett szaval. Mert nem lehet másnak nevezni ezt a se nem éneklést, se nem suttogást. Értelmesen, tisztán ejti ki a szavakat, aztán, amikor a hangja átsiklik a dalba, hirtelen — mint aki tetten éri saját magát — észbekap és elsuttogja azt, amit dudolni kezdett. Egyáltalán nem érdekes. Milyen hangja van minden második embernek ezzel, a náthaszorban. De a nők el vaknak hívölve:

— Édes — suttogja egy kis lány — kuki!

A körülötte ülők leintik:

— Maga ne suttogjon, a kegyed suttogására senki se kíváncsi, nem lehet hallani magától a Smith suttogását! Annak minden lehelle dollárakat ér!

A köhögése egész vagyont.

Motó:
Zongora vétele
bizalom dolga

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta fennálló

Triska I. cég

cég kitűnő hírneve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. — Förster világmárka vezérképviselése.

Zongorák

kaphatók hosszabb részletfizetési feltétel mellett is. — Cluj, Strada Saguna 14. — Telefonszám 4-19.

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

A teremben halálos csend, még a légy suttogását is meghallani. Csak Smith ur folytatja azt a dolgot a zongora mellett. Még is tapsolják érte. Miért ne adna ráadást? Ad. Jó fiú, ezt igazán meg kell hagyni. Nem spórol a suttogással.

A szünetben fogadja az újságírókat. Nők ostroma autogrammért. Ir. Ugy ir, olyan fölényvel, akár Poincaré a békeszerződéseket. Mintha az örökélet titkát osztogatná. Vagy a soványodását. Hölgyeink kijönnek emberi formáikból. Smith csak angolul beszél, most nem suttog, mert ez már művészet, amivel a privát életben csinján kell

SELECT

bánni. Interjú? Engedelmesen, mintha csak le akarnám fotografálni, előáll és int, hogy rajta. Persze az életére vagyunk kíváncsiak?

A kollégák kórusban intenek, hogy nem. A dalt már ismerjük: berekedt, fel kellett lépnie a rádióban, suttogott, botrány helyett szerelmes levelek és szerződés? Smith kedvesen sugja:

— Mindebből egy szó sem igaz.

— Tréfál?

— De kérem, nekem csak tudni kell a saját életem történetét. Legalább is illik. Ez mind az impresszárióm kedvenc meséje. Tény, hogy a háboru alatt gázmérgezést kaptam, ez látározta úgy el a hangomat. Arra, hogy a suttogást kamatoztassam, valóban véletlenül jöttem rá. Az ember sohasem tudja, hogy milyen kincsek rejtőznek benne.

— Erre jó az impresszárió...

Diktaturát készítenek elő Jugoszláviában?

A horvátokkal való megegyezés alapja: Horvátország elismerése — A külföldi sajtó a szerb eseményekről

Zágrab, nov. 23. Macek, a horvát pártvezetése, a külföldi sajtó képviselőit fogadta és a következő jelentést tette:

Ragaszkodunk az alkotmány gyökere megváltoztatásához, úgy hogy a horvátok Jugoszláviában teljes függetlenséget kapjanak és pedig a horvát államjog alapján. Követeljük, hogy a külföldi viszonylatokban Horvátország és Szerbia egyenrangú helyzetet foglaljon el. Nekünk semmi kifogásunk nincs a szerbek által emlegetett amputáció ellen, természetesen oly módon, hogy ne Szerbia állítsa meg a határt. Az amputáció tulajdonképp már tíz éve folyik, természetesen

oly módon, hogy a szerbek mindent kivonnak Horvátországból és soha semmit sem adnak vissza.

Londonból jelentik: A Times belgrádi tudósítója azt írja, hogy a jugoszláv kormánykoalíció széttűllőben van és a demokraták és radikálisok szembe kerültek. A magyarok és németek, akik eddig a Korosec-kormányt támogatták, nagyon felháborodtak az új iskolai törvény javaslat miatt és a legélesebb harcot üzenték meg. A napokban Ujvidéken a németek 600 delegátusa ült össze. Elesen tiltakozott a kisebbségek elnyomásá ellen é s határozatot hozott, hogy az iskolai törvényjavaslat elfogadása esetén a

Nem végeladással,
Nem nagyhangu reklámmal,
Nem üzletátszervezéssel
akarunk vásárló közönséget

Hanem
Jó minőségű áruval!
Szolid kiszolgálással!
Olcsó árakkal!

Ez a „Gólya“-áruház üzletelve!

Vegyileg fest, tisztít CZINK, Cluj.

Postai küldeményeknél 20% engedmény

A Tungstram-Bariumcső

a legtökéletesebb. Kétszeres meredekség. Kétszeres teljesítmény. Felülmulhatatlan rekordcső. Minden szaküzletben kapható.

Mosolyog. Szökén. Fátalosan.

— Szereti a zenét?

— Micsoda kérdés! Rendes látogatója vagyok az Operának. Irigylem az operanékeseket. Leghőbb vágyam egyszer énekelni valami nagy szerepet...

Ez a kívánsága könnyen teljesülhet. Kibérli az operát és addig énekel benne, amíg jól esik. Smith azonban megmagyarázza, hogy nem ilyen egyszerű, ha egyszer elkezdene énekelni, ha a publikum rájönne, hogy neki is olyan

SEVENS

normális hangja van, mint másoknak, nem kellene többet. Elvesztené a népszerűségét. Kénytelen tehát suttogni.

Szegény panaszkodik, pedig már egész csinos hankbetétet suttogtatott össze magának. Vannak emberek, akik a két kezük munkájából se tudnak megélni, neki csak suttogni kell és ömlik hozzá a pénz. A nők csatákat vivnak érte. Valamennyien azt szeretnék, ha csak nekik suttogna. Kizárólag otthon az intím budoárban, kettesben, direkt a rózsás fülecskéjébe... hogy aztán legyen mit elkiabálniuk a világba.

horvátok példáját fogja követni és a német delegáció is kivonul a parlamentből. Londonból jelentik: A Times legutóbbi száma Erős kezre van szükség — címmel cikket közöl, amelyet egy belgrádi pontikus írt. Eszerint csak diktatura oldhatja meg a jugoszláv válságot. Jugoszláviában is — írja a Times — egy Mussolinire, Pilsudskya volna szükség, aki a pártpolitikuskokat megfelelő határok közé visszazoritáná. Hir szerint a király már meg is találta a szükséges embert Zsifkovics Pero tábornok személyében, akinek segítségével apja is trónra jutott. Baj azonban, hogy a szerbek ragaszkodnak a demokratikus alkotmányhoz és a diktaturát veszedel, mes kísérletnek tartják.

ORPHEANS-JAZZ

Akció a nyershus és a konzervhus ki vitelének vámentessége érdekében. Tegnap délelőtt egy exportörökből álló küldöttség jelent meg dr. Ernest Ene iparügyi államtitkárnál, akinek memorandumot adott át arról, hogy a kormány tegye szabaddá a nyershus és a konzervhus kivitelét, minden exportvám nélkül. Válaszában az államtitkár kijelentette, hogy kikéri a földművelésügyi miniszter véleményét és csak azután fog dönteni ebben az ügyben. A küldöttség egy felkereste Madgearu földművelésügyi minisztert, aki az exportörök feltevéseire kijelentette, hogy teljesen egyet ért az általuk előterjesztett kívánságokkal egyben utasította az illetékes minisztériumi vezérigazgatót, hogy erről a kérdésről a legközelebbi időben belül terjesztesse részletes szakvéleményét.

Imperial, Agfa, Mimosafényképészeti cikkek és gépek Révész Ernő, T.-Mures

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazk, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különböző gondot kell fordítsanak arra, hogy — akár saját maguk vásárolják, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan fejjükre és arcukhoz találjanak keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat írnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklászterész vásárolja meg; szükség esetén formálja azt a fejalkat és arc szerint.

Ezen okok fgyelemba vétele indította Kolozsvár alatt egyezett, legregőbb szaklászterész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletben összeállított szemüveget cégjegyével ellát, a kereten előforduló deformációt, vagy törést 2 éven át díjtalanul végti és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen cénszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

Kun Mátys Fia
szaklászterész
Cluj, Calea Viktoriei 12. szám.
Alapítást év 1864

Hamis lita

Nagys

Budapest, nov. 23. Tegnap fővárosi iskolaigazgató, lakóosát, akat nemlétező keresgi bizonyítvány ki. A detektívek tettek az intézet után tele ténté után tele ténté és beszámították lektuális osztály

Röser igazgató pítányoságon töl jel két órákor m előtt folytatták zete ma teliese radt s a vari a tanítást megk főságok részén mennyiben tévni a visszajelés be fogják zárni Budapest, no széleskörű nyo Ervin istolaigaz szabálytalanságo

Egy

(Cluj-Kolozsva Kelet tudósítója meg a kormány ostroma elől st nyádi-téri lakás szavonulni Vad párt értélyi vál visszavonulás m zonyítja a Vajda essességét és erő jät házában és szobájában Vaj télyel diktálja a mok aspiránsait

Vajda A bejárónál böre. A tapétás ragagotot festm rajzok és első régi metszetek előszeretettel v Az egyik helyen Robspierre figi idegenül és cso kevésbé demokr peramentumos l dor belüli, minis natban az erdély képviselőivel áll megegyezés vég lenül alattuk eg vétkező magyar A kép Maniu G ábrázolja, ami nemzetiségi vita ment épületéből.

Pérez ma

Regi Fere

MCSÖ
es teljesítmény.
kapható.

A követni és a ne-
ul a parlamentből.
A Times legutóbbi
szükség — cím-
elyet egy belgrádi
at csak diktatura
zláv válságot.
írja a Times.
lskyra volna szük-
kusokat megfelelő
szorítaná. Hir sze-
is találta a szük-
ségi Pero tábornok
segítségével apia
szorban, hogy a
demokratikus
klaturát veszedel.

S-JAZZ

a konzervatív hí-
sége érdekében
exportörökből álló
dr. Ernest Ene
akinek memo-
s hogy a kormány
shus és a kon-
nden exportvám
államtitkár kije-
a földművelésügyi
s csak azután fog
ben. A küldöttség
aru földművelés-
exportörök fejte-
gy teljesen egyel-
zett kivánások-
az illetékes mi-
tót, hogy erről u-
b időn belül ter-
akvéleményt.

a Mimosa
és zeti
s gépek
T.-Mures

oly szó
et viselő
ghez

estől fogva, avay
nyán kénytelenek
és gondot kell for-
r saját maguk vá-
előrt szemüveg-
és arcukhoz találó
y kényes esetekben
k, époló lényeges
k, olvasnak, avagy
ai munkát végze-
szaklatszerezés vá-
én formájja azt a
vétele indította
legrégibb szak-
nyugaton régen be-
re, hogy minden
állított szemüve-
kereten előfor-
brést 2 éven át
írásbeli garanciát

és Fia
részt
tel 12. szám.
1864

deményekné
d m é n y

Hamis érettségi bizonyítványmásolatok kiállítására miatt letartóztatták a budapesti Röser-tanintézet igazgatóját

Nagyszabásu tanügyi panamáról rántotta le a loplet a budapesti rendőrség

Budapest, nov. 23. A főkapitányságra tegnap előadották Röser Alfréd Ervin iskolai igazgatót, a Röser-tanintézet tulajdonosát, akit a za gyanu terhel, hogy nemlétező kereskedelmi iskolai érettségi bizonyítványokról másolatot adott ki. A detektívek tegnap házkutatást tartottak az intézetben és ennek megtörténte után telerszállító kocsira rakták és beszállították a főkapitányság intellektuális osztályára az egész irattart. Röser igazgató az éjszakát nyugtalanul töltötte és a déli órákban megtört és bevallott mindent. Rösernek békében 5 millió korona értékű vagyona volt, amely a háboru folyamán egyre jobban értéktelenedett és a végén teljesen szegényen maradt. Ez a körülmény sodorta bünbe s már a háboru után következő első években megkezdte hamis érettségi bizonyítványok kiállítását. Beismerte, hogy ettől az időtől fogva mostanáig összesen mintegy 400 nemlétező érettségi bizonyítványról adott ki hamis másolatot. Az okiratmásolatoknak rendes taksája volt. 600-800-tól 1200 pengő értékű koronát fizettek egy-egy bizonyítványért. előfordult azonban, hogy egyeseknek ingyen állított ki ilyen hamisított

nos bünügyben. Bartha Gyula rendőrtanácsos a déli órákban is kihallgatta a gyanúsított igazgatót, kinek iskolai irattartát és magánfeljegyzéseit az egész délelőtti folyamán az intellektuális osztály több rendőrtisztviselője hosszú és fáradságos munkával nézte át. Röser igazgató az éjszakát nyugtalanul töltötte és a déli órákban megtört és bevallott mindent. Rösernek békében 5 millió korona értékű vagyona volt, amely a háboru folyamán egyre jobban értéktelenedett és a végén teljesen szegényen maradt. Ez a körülmény sodorta bünbe s már a háboru után következő első években megkezdte hamis érettségi bizonyítványok kiállítását. Beismerte, hogy ettől az időtől fogva mostanáig összesen mintegy 400 nemlétező érettségi bizonyítványról adott ki hamis másolatot. Az okiratmásolatoknak rendes taksája volt. 600-800-tól 1200 pengő értékű koronát fizettek egy-egy bizonyítványért. előfordult azonban, hogy egyeseknek ingyen állított ki ilyen hamisított

másolatot. Röser szerint eredeti hamis bizonyítványt senkinek sem állított ki. Ügyfelei között számosan vannak kisebb állomásokban levő közfiszviselők is, forgalmi adóellenőrök, irnokok s mások, kik állásaikat csak úgy kaphatták meg, ha érettségi bizonyítványt mutathattak fel. A rendkívül szövevényes és nagyszabásu bünügyben a rendőrség most bünszegédi minőségben bevonja a bünpertbe mindazokat, akiknek részére Röser bizonyítványokat állított ki. Igy a nyomozás és a vizsgálattal hetekig fog még tartani. A délután folyamán a rendőrség közegei ismét kimentek az iskolába, ahol a helyettes igazgatót keresték. Az igazgatóhelyettes nem volt megtalálható és a lakásáról is napok óta ismeretlen helyre távozott. A Röser-féle magániskola bezárás előtt áll, mert a megállapított visszaélések után az intézet további fentartását a tanügyi hatóságok természetesen tovább nem engedélyezik.

Parfum Eau de Cologne L'Odely

ben, mert nem hallok semmit... Ioanitucescu ur? Mi újság Bukarestben?

D. R. Ioanitucescu belügyminiszter-helyettes telefonál a fővárosból és jelenti, hogy az országban rend van. A választási előkészületek a legnagyobb rendben folynak. Vajda Sándor néhány instrukciót ad helyettesének, aztán leteszi a kagylót és megkönnyebbülten sóhajt fel. A belügyminiszter mint mindig, most is kifogástalanul elegáns, frissen van borotválva és az aranykeretes cwicker szinte fiatalos derűvel csillan meg a farkeszo tekintetű dióbarna szempár fölött. Ez a cwicker és a már ezüstösbe járszó, de még mindig fiatalosan felfelé kunkorodó bajusz mindig is kedvence. Tímái voltak újságíróknak és karikatúristáknak, akik Vajda Sándorral valaha is kontaktusha kerültek. E esiptető alatt és a kackiás bajusz körül szakadatlannal ott táncol mintegy ablakrészen áttörő nap sugar, Vajda Sándor elmaradhatatlan, szinte metsző élű ironikus mosolya.

Egy óra Vajda Sándor dolgozószobájában

(Uj-Kelet, november 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A képviselőjelöltek nagy a kormányt is elsöpréssel fenyegető erőstoma elől stratégiai okok miatt Budapesti lakására volt kénytelen visszavonulni Vajda Sándor, a kormány párti erdélyi választási diktátora. Ez a visszavonulás mindennél ékeesebben bizonyítja a Vajda Sándor politikai bölcsességet és erős taktikai készségét. Saját házában és saját lakásának dolgozószobájában Vajda Sándor hatványozott tekintéllyel diktálja a feltételeket a mandátumok aspiránsainak.

A belügyminiszter könyvei között Mirabeauék és Dantonék megtisztelt szomszédóságában az 1780-as erdélyi román paraszttörreladalm kérékbetört hősei Heria, Glosca és Crisan születettjei vannak egy szénrajzon felevenítve. Ha az ember nem ismerné Vajda Sándornak mélyen konzervatív nemzeti gondolkodásmódját, könnyen azt hihetné, hogy egy forradalmár dolgozószobájában néz körül. De nézzünk tovább A francia forradalom vezéreivel egy hatalmas könyv szekrény néz a tuloldalon farkasszemét.

konferencián Vajda Sándor személyi titkára volt, az utolsó vidéki intervenciókat hárítja el. A belügyminiszter ez alatt befejezte tárgyalásait a szociálistákkal, az előszoba azonban csak nem akar kijárulni. Egy diákdelegáció, magyarnéppárti politikusok és a nemzeti parasztpárt néhány vezére várják azt, hogy sóra kerüljenek. A telefon ismét csönget. Hosszu, éles, idegekre menő interurbán-csöngetés. Vajda Sándor maga veszi fel a kagylót.

Vajda Sándor dolgozószobája A bejárónál vaddisznó kikészített hára. A tapétás falat teljesen elfödik a függőzött festmények, pasztellek, szénrajzok és elsősorban régi metszetek. A régi metszetek iránt ugyilátszik különös előszeretettel viseltetik Vajda Sándor. Az egyik helyen Mirabeau, Danton és Robspierre figurái bámulnak le kissé idegenül és esodálkozó szemekkel, nemkevesé demokrata és nemkevesé teurperamentumos kollegáikra: Vajda Sándor belügyminiszterre, aki ebben a pillanathban az erdélyi szociáldemokrata párt képviselőivel állapítja meg a választási megegyezés végleges feltételeit. Közvetlenül alattuk egy fénykép, rajta a kövöltözö magyar felirás: „a szakadárak.” A kép Maniu Gyulát és Vajda Sándort ábrázolja, amint kilépnek egy viharos nemzeti ünnep után a magyar parlament épületéből.

Már hónapok óta nem volt időm rendet teremteni a könyvtáramban — jegyzi meg Vajda Sándor, midőn észreveszi, hogy a könyvtárát vettük szomfügyre. Ez az állítólagos rendtelenség valóban bizzar szomszédóságokat teremtett a francia, angol, német, román és magyar nyelvű könyvek között. A hörkötéses, aranybetűs „Sfanta Scriptura” Goethe „Faustja” és Henry Buisson „Le Bolscheviki” című könyvei között foglal helyet és szemmel láthatólag zsénben van. A Pingvinek-szigete viszont Foch marsall emlékiratai és a trianoni békeszerződés nyomtatott szövege közé került. A szoba közepén kis kerek ébenfaasztalon egy vékony diszkóteses mű, a gyulafehérvári nemzetgyűlés hiteles folyóásának hiteles jegyzőkönyve.

Az új kormány elég erős lesz, hogy a rendet fentartsa

Interju? Nem, arról szó sem lehet. Az új kormány megalakulása óta Maniu miniszterelnök ur rezerválta magának azt a jogot, hogy a sajtónak nyilatkozzat adjon. De belügyminiszter ur... próbálók néhány ellenvetést megkérkáztatni abban a reményben, hogy mégis csak nyilatkozat lesz a vége. Am Vajda Sándor közbevig. Hiszen tudják nagyon jól, hogy egy nyilatkozatadástól soha nem riadtam vissza... Mint ellenzéki vezér természetesen könnyebb és hálásabb feladat volt ez számomra. Am most felelős helyen állok! Azelől azonban nem zárkozik el Vajda Sándor, hogy egy beszélgetés során ki fejtsé véleményét az aktuális politikai helyzetről. S így megtudjuk azt, hogy a nemzeti parasztpárt elképzelhetetlenül nehéz körülmények között ragadta magához a kormányzás rudját. A háboru óta eltelt tíz esztendő alatt az egymást felváltó, de egymáshoz feltűnően hasonlító kormányok ugyszólván semmitsam tettek az ország morális gazdasági és anyagi helyreállításáért. Az új kormány helyzete pedig annyival is sulyosabb, mert a liberálisok üres államkasszákat hagytak a bukáskor maguk után. A tömegek elégedetlensége már-már áradással fenyegetett A

nemzeti parasztpárt uraiomra uvelelével megszűnt végül az a ballatlan feszültség, amely esztendőkon át egyre végzetesebben nyugtalanította a tömegeket. Az alkotmányos jogok érnyre jutása korszakalkotó ténye az ország történelmében. Az a kormány pedig amely a tömegek milliói emeltek vállalkon a hatalomra, elég erős lesz ahhoz, hogy a rendet és a nyugalmat minden körülmények között és mindenki vel szemben biztosítsa ebben az országban.

Az első nagy mérlege

Az új kormány maris egész sereg intézkedéssel adta tanujelet annak, hogy programját, amely yegeredményben oda tendál, hogy a nyugati államok színvonalára emelje ezt a történelmetől ugyan csak mostohán kezelt országot, meg is valósítja. Az új prefektusok nyolcvan százaléka egyetemet végzett ember s valamennyien alapos ismerők a közigazgatás kérdéseinek, akik azért vállalták tisztjeiket, hogy az adminisztratív nyugati színvonalat biztosítsák. Ez mily nehéz volt a képviselői mandátumuk elosztása. Figyelembe kellett vennünk, hogy olyan emberek kerüljenek a listákra, akik gazdasági és pénzügyi szakismertekkel rendelkeznek. Viszont nem volt szabad elfelejtenuk azt sem, hogy embereinktől tíz esztendeje valósággal el-

Pénz marad a zsebében, ha
27-én megáll
Regina Maria (volt Deák
Ferenc-u.) 14. szám előtt!

Höfer Baby-krém használjon kipállás ellen. (Tubusban valódi.)

lopták azokat a mandátumokat, amelyek őket a rájuk ténylegesen leadott szavazatok alapján megillették.

Elmodta végül Vajda Sándor, hogy szimpátiával kíséri a cionista mozgalmat. Az opportunizmus-hajhász asszimilánsokkal szemben — mondotta Vajda Sándor — megbecsülöm a cionisták nyílt, egyenes és őszinte állásfoglalását.

lását. Tudom, hogy kikkel van dolgom, akár barátként akár ellenségként állnak velem szemben.

A beszélgetés itt végetért. A telefon cső röpül, delegációk jönnek-mennek. Buteanu dr., a kabinetigazgató halomszámra hozza be a táviratokat. A munkának ebben a hallatlan feszültségében

halálos nyugalommal ül íróasztala előtt Vajda Sándor. A belügyminiszter, aki ebben a pillanatban 18 millió ember nyugalmáért felel. Az ironikus mosoly egy pillanatra sem tűnik le arcáról. Vasból vannak az idegei.

És reméljük: a keze is.

Kaszner Rezső

Az UER, minthogy a nemzeti parasztpárttal nem tudott megegyezni — a liberálisokkal kötött kartellt

Romulus-Voinescut illegálisan nevezték ki a liberálisok a legfőbb közigazgatási tanács elnökévé

(Bucuresti-Bukarest, november 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A választási kartell tárgyalások az összes vonalon befejeződtek. A nemzeti parasztpárt és a szocialisták között ma délelőtt létrejött a végleges megegyezés, amelynek jegyzőkönyvét Vajda Sándor lakásán alá írták, a belügyminiszter a kormány és dr. Lucian és Fluera a szociáldemokrata párt nevében. Az Unionea Evreilor Romani a liberálisokkal kötött választási kartellt. Fiedermann dr., aki a parlamenten élesen támadta volt a nemzeti parasztpártot, választási megegyezést ajánlott fel Maniu Gyulának. Maniu kijelentette, hogy az Unionea Evreilor Romani választási megállapodást nem köt. Dr. Fiedermannnak, aki a regáli zsidóság egy frakciójának vezetője, hajlandó személy szerint egy mandátumot biztosítani, mert őja az, hogy a szabadválasztásokból kikerülő parlamentben az ország lakosságának minden árnyalata képviselve legyen. Fiedermann dr. még egy mandátumot kért Maniutól, aki azonban ezelől pereven elzárkózott.

Miután a kormánnyal a megegyezés nem sikerült, Fiedermann dr. tárgyalásokat kezdett a liberálisokkal, akikkel tudvaleg az elmúlt évi választásokon kollaborált. A tárgyalások eredményre is vezettek: a liberálisok megegyezés alapján az ilfomgyeji képviselői listán a kilencedik helyen jelölték dr. Fiedermann, akinek ilyenformán vajmi kevés esélye van arra, hogy a képviselőházba bekerüljön. Ezenkívül még egy szenatori jelölést engedtek át a liberálisok az U. E. R.-nek a besszarábiai Baliban, ahol Horia Carp fog fellépni.

Politikai körökben annakidején általános feltűnést keltett hogy Romulus Voinescut, a sziguranca volt vezérigazgatóját a legfőbb közigazgatási tanács elnökévé nevezték ki, holott erre az igen magas és politikai szempontból rendkívül fontos posztra Romulus Voinescunak vajmi kevés jogcíme volt. Hivatalos je-

lentes szerint a belügyminisztérium vizsgálat tárgyává teszi Romulus Voinescu kinevezését s amennyiben beigazolódik, hogy az törvényellenesen történt, a kormány kinevezését meg fogja semmisíteni.

Itt említtük meg, hogy a kormány a választási megállapodásokról kommunikét adott ki, amelyben az erdélyi Zsidó Választási Blokkjal kötött kartell nem szerepelt. Ebből egyes lapok azt

a következtetést vonták le, hogy a kormány az erdélyi zsidósággal csunán lokális jellegű megállapodást kötött. Ez a beállítás természetesen nem fedi a valóságot, mert az érvényben lévő választási törvény lokális megegyezés lehetőségét már elvben kizárja. A hivatalos kommuniké azért nem tett említést a kartellról, mert ez a nemzeti parasztpárt és az erdélyi zsidóság között már 8 esztendeje hogy fennáll

A Dolgozók Blokkja és a választási szabadság

Kaptuk a következő sorokat:

A Dolgozók Blokkja még a mult hét folyamán benyújtotta a biharmegyei prefekturára kérvényét a vidéki propagandagyűlések tudomásul vétele tárgyában. Mairescu Jozsef prefektus, a kormány elvi álláspontjára támaszkodva, a leghatározottabban megigérte a gyűlésnek engedélyezését. E kielentés után a Dolgozók Blokkja nagy meglepetéssel vette tudomásul, hogy az a hó 20-ra kitűzött gyűléseit nem tarthatja meg, mert a divízió engedélye nem érkezett meg. Ekkor a Dolgozók Blokkja jelöltje, dr. Rozvány Jenő gyűlési engedély hiányában személyesen és egyéni propaganda végett a Nagyváradol környékező falvakat kezdte látogatni. De ebben is megakadályozták és tiltakozása dacára nem érintkezhetett választóival. Ezért a Dolgozók Blokkja ma a következő panaszt intézte Vajda Voevod Sándor belügyminiszterhez:

Belügyminiszter Ur!

Körülbelül 8 nappal ezelőtt kérvényt intéztünk Biharmegye prefektusához, mellékelve egy részletes tervezetet is propaganda körutunk utirányáról és kértük, hogy a Dolgozók Blokkja választási agitációját tudomásul venni

és gyűléseinket engedélyezni szives kedjék.

November 20-ig a kérvény nem lett elintézve és az e napra tervezett gyűléseinket nem tudtuk megtartani. Sőt mi több, dr. Rozvány Jenő jelöltünket a főszoababiró és a csendőrpáncsnok kitiltotta Paleu községből, megtilván neki még azt is, hogy az egyes választókkal beszéljen. Az e tekintetben leadott telefoni panaszt a prefektus nem intézte el.

Sajnálattal látjuk, hogy a fenti eljárás határozottan megcáfolja a kormánynak a szabad választásról, a választások tisztaságáról kinyilatkoztatott elveit s megállapíthatjuk, hogy legalább velünk szemben minden maradt a régiben.

A leghatározottabban tiltakozunk a liberális kormány módszereinek folytatása ellen és kérünk határozott intézkedést a választási propaganda szabadsága tekintetében.

Fogadjá Miniszter Ur tiszteletünk nyilváníását.

A Dolgozók Blokkjának biharmegyei tagozata ss. Popa Marin.

Jósikafalván újra rejtélyes gyilkosság történt

Bánffyahunyadon három suhanc meggyilkolt egy mesterlegényt

Cluj-Kolozsvár, nov. 23. Az Uj Kelet tudósítójától. A tegnapi nap folyakét rövid telefonjelentés érkezett a kolozsvári ügyészséghez, mely arról számolt be, hogy Bánffyahunyadon ismeretlen egyének meggyilkoltak egy fiatal munkáslegényt, majd, hogy a közeli Jósikafalván három fiatal suhanc borzalmas kegyetlenséggel végzett egy Turk Joan nevű parasztleánygyal. Itt emlit-

jük meg, hogy mintegy három nappal ezelőtt ismeretlen tettesek a közeli Kolozsborsán varték félholtra a községi járásormesterét, aki azóta élet-halál között lebeg.

Különösen a jósikafalvi gyilkosság titokzatos körülményei tartják izgalomban a nyomozással megbízott közegeket is. Az első áldozat Nicula Traian erdőőr volt, akit egy jósikafalvi

Tekintse meg

vételkötelezettség nélkül a legújabbban érkezett szörme és téli szöveteinket modelljeinket.

Fraji Martonffy & Co.

Piata Unirii 20.

parasztleánygyilkolt meg apjának jelenlétében, mert az nem engedte őket fát vinni az erdőből. A második gyilkosság áldozata egy környékbeli földbirtokos volt, akit egy időközben letartóztatott jósikafalvi szabadságot katona gyilkolt meg kegyetlen körülmények között, miután teljesen kifosztotta. A gyilkos katona két héttel ezelőtt önként jelentkezett a kolozsvári csendőrszázad parancsnokságnál, ahol beismerte, hogy ő a gyilkos s hogy a gyilkosságot önvédelemből követte el. A szabadságot katonát azonnal átkísérték a hadbíróság börtönébe s ott várja további sorsának kialakulását.

A harmadik jósikafalvi gyilkosságot három fiatal suhanc követte el. Husz, huszonegy és 16 éves suhancok. Az áldozat Turk Joan, ugyancsak husz éves fiatal legény, napszámos volt. A gyilkosok borzalmas kegyetlenséggel végkeztek áldozatukkal, akit a felismerhetetlenségig megcsontítottak. Az eddigi vizsgálat során megállapítást nyert hogy a gyilkosok együtt voltak a gyilkosságot megelőző estén áldozatukkal s együtt látták mindannyiukat közvetlenül a gyilkosság előtt a börtény követése színhelye közelében. A három gyilkos azután eltűnt.

Vizsgálat tovább folyik a Kolozsborsai gyilkosok ügyében is. Kiderült, hogy a járásormestert ismeretlen tettesek támadták meg a késő esti órákban, amint lakása felé tartott. Több botlítás érte kooonvádiát s csak néhány órával később akadtak rá hatalmas vértöcsében a járőrelők. Ezidél meg nem lehetett tisztázni, hogy a járásormester politikai vagy mástermészetű bosszúnak lett az áldozata.

A CLUJI TACAMUL

ezüstárnyagban készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ereo

gyarjellai van ellátva.

800-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. - Viszonteladónak:

"TACAMUL" Ezüstárnyag, Cluj, Strada N. Iorga 11/A

Telefon 4-82. Sürgőnycim: "Tacamul"

Hirdessen az Uj Keletben

Butoránleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkásait foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Büsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárait Hitelekpes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Gyomor-, bél-, cukor-, vese- és légzőtegségek legjobb orvossága a

SZTOJKAI-ásványvíz

Kitünő borvíz. Cluj főlerakat: Bognár és Szántó Rt.

Az Uj Kelet az zsidóság... Főszerkesztő: Felelős szerkesztő az Uj Kelet c forrás ma

— Salamon... öreg néni hum... dében örököl... Sámuelné, aki... ben, már a ré... de egész az u... tan szellemi és... a számára uj... Hőjolt kora... súlyos betegség... ezeltől támadt... seite el fájdat... olyan szeliden... ljen zajtalan c... Hallgat kriterie... költük unokája... Kelet főmunka... Lajosné, nyuge... je, aki édesany... ő gyászukban... kesztősége is.

— A prágai... egy tehervona... A prágai gvo... máson belefut... natba. A két... gyorsvonal sz... személykocsija... dott. Az utaso... gyvernik, valan... halt. A sebesü... zenkét sebesü... mény, a nimf... véleménye sze... a földalra d... alatt van. Mir... ez a szerenes... A katasztrófa... hervonat tul... szeitközés k... mat átszálla... A legujabb ni... hogy a vasuti... nat vezetője... küil indult el... amikor látta... gányon berob... nek keresztet... tehervonat sin... leugrott és át... Az ugrás azon... a szerencsétle... tának mozdon... perccel a tört... színre érkeze... őrség és egy... fogott hozzá a... alatt az összes... leletet szállít... délután három... — Ma van H... je. Ma este fél... zői estjét a ko... iróklubban Hor... műfordító és... Verlaine, Baud... Árpád, Kosztol... tők németre át... szerpelnek. Az... melkedőbb, leg... lesz.

A Haggibor... velő gárda va... értekezletet ta... te fél 9 órakor... részére a City... A női tornász... zésével a klub... szakosztályi el... mos ügyv. alef... gibbor nagy el... a női szakoszt... működését.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és banság zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbar Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Salamon László gyászja. Egy kedves öreg néni hunyta le Nagyváradon tegnap délelőtt örökalmira a szemét. Özv. Weiss Samuelné, aki 89 esztendő eltelte békességben, már a régi Nagyváradhoz tartozott, de egész az utolsó hónapokig kifogástalan szellemi és testi frissességben tüpegelt a számára új és megújított városban. Hajlott kora nem bírta megbirkózni a súlyos betegséggel, amely hónapokkal ezelőtt támadta meg, de türelmemel viselte el fájdalmas betegségét és éppen olyan szelíden szenderült jobblétre, amilyen szelíden csendben élte öreg napjait. Halálát kiterjedt családja gyászolja, köztük unokája, Salamon László, az Uj Kelet munkatársa és anyja Salamon Lajosné nyugalmazott postatanácsos néje, aki édesanyját vesztette el benne. Az ő gyászukban osztozik az Uj Kelet szerkesztősége is.

A prágai expressz összeütközött egy tehervonattal. Prágából jelentik: A prágai gyorsvonat a nymburgi állomáson belefutott egy tolató tehervonatba. A két lokomotív, valamint a gyorsvonat szolgálati vagonja és első személykocsija súlyosan megrongálódott. Az utasok közül két asszony és gyermek, valamint az egyik vasutas meg halt. A sebesülések száma harminc. Tizenkét sebesült felépüléséhez nincs remény, a nymburgi kórház orvosainak véleménye szerint. Az egyik fűtő még a féloldadra dőlő lokomotív izzó teste alatt van. Minden valószínűség szerint ez a szerencsétlen ember már halott. A katasztrófa az volt, hogy a tehervonat túlfutott a határon. Az összeütközés következtében a forgalmat azonnal leállították. A legutóbb nymburgi táviratok közlik, hogy a vasúti katasztrófát a tehervonat vezetője okozta, aki engedély nélkül indult el. A lokomotív vezetője amikor látta, hogy a mellette levő vágányon berobog a zsinori gyors, amelynek kereszteznie kellett a váltónál a tehervonat sínjeit, az utolsó pillanatban leengrott és át akarta fordítani a váltót. Az utas azonban végzetes volt, mert a szerencsétlen embert a saját vonatának mozdonya lapította szét. Öt percet a történet után már a helyszínre érkezett a tűzoltóság, a csendőrség és egy mentőosztag. Négy orvos fogott hozzá a kötözéshez és husz perc alatt az összes sebesülteket a kórházba lehetett szállítani. A szerencsétlenség délután háromnegyed ötkor történt.

Ma van Horvát Henrik szerző estje. Ma este fél 9 órakor tartja meg szerző estjét a kolozsvári kisebbségi ujság-iroklubbban Horvát Henrik, a nagyevű műfordító és költő. Műsorán Rimbaud, Verlaine, Baudelaire, Ady, Babits, Tóth Árpád, Kosztolányi és az erdélyi költők németre áültetett legszebb alkotásai szerepelnek. Az estély a szezon legkiemelkedőbb, legszenzációsabb eseménye lesz.

A Haggibbor közleményvel. A működővel zárda vasárnap d. e. 11 órakor értekezletet tart a klubhelyiségben. Este fél 9 órakor a vívóversen résztvevői részére a Cityben közös vacsora lesz. A női tornász-szakosztály megszervezésével a klubelnökség Horvát Jenőné szakosztályi elnököt és dr. Erős Vilmos ügyv. alelnököt bízta meg. A Haggibbor nagy előkészületeket tesz, hogy a női szakosztály rövidesen megkezdje működését.

Átrepülték a déli sarkot

Newyork, november 23. A Newyorkherald a déli sarkvidékről küldött táviratot közöl, melyben az amerikai expedíció vezetője tudatja, hogy az első sark repülési eredményesen véghezvitte s tulszárnyaltak Byrd kapitány délsarki rekordját. Közlebbi részleteket a távirat egyelőre nem közöl.

Harminc százalékra van csak kilátásuk a Temesváron csődbejutott Krausz börzgyár hitelezőinek

(Timisoara-Temesvár, november 23. Az Uj Kelet tud.) A temesvári Krausz Börzgyár fizetésképtelenségének ügyében a hitelezők ma délután 6 órakor értekezletre gyűltek össze a Lloyd tanácstermben. Az értekezleten a hamburgi Asquit cég igazgatója, Gottlieb elmőkölt, aki beszámolt a csődügy jelenlegi helyzetéről. Az értekezlet során megállapítást nyert, hogy a Krausz börzgyár ügymenetében

súlyos szabálytalanságok történtek, majd megállapítást nyert, hogy a hitelezők legjobb esetben 30 százalékos kvótához részesülhetnek.

Az értekezlet végén egy héttagu bizottságot választottak, amely tovább folytatja a tárgyalásokat a kiegyezés érdekében. A hitelezők szombat este 6 órakor ismét értekezletre ülnek össze.

Sulyosra fordult az angol király állapota

London, november 23. A Reutter táviratiroda közlése szerint a király állapotában az éjjel folyamán rosszabbodás állott be. A kezelőorvosok most két professzorral konzíliumot tartottak. A walesi herceg részére, aki most Kelet-Afrikában van, visszahívó táviratot tartanak készletben, de még nem került sor elküldésre. A Buckingham-palota körül állandóan nagy néptömeg lesi a király állapotáról érkező újabb híreket.

Lodon, november 23. A király betegsége sulyosabbra fordult, a tödőben a vértelési folyamat továbbtart. Testhőmérséklete állandóan emelkedik. A király influenzáját a fegyverszűnet emlékére rendezett ünnepségen szerezte, amikor solé g a nyirkos, ködös időben kalap nélkül állott.

Hétfőn kezdi meg a dési törvényszék a szamosvári Kereskedelmi Bank igazgatói bünperének tárgyalását

(Dej-Dés, november 23. Az Uj Kelet tud.) Hétfőn reggel veszi kezdetét a dési törvényszék előtt a szamosvári Kereskedelmi Bank Részvénytársaság igazgatóinak főtárgyalása, akik ellen a nyolc hónappal ezelőt történt bankbukással kapcsolatban család bukás vádjával indították meg az eljárást.

alatt végig fogva volt Lászlóffy Gyulát és Ajan Jenőt, másod és harmadrangu vádlottakat négy hónap után szabadlábra helyezték, míg a negyedrangu vádlottat, Semlyén Károlyt különösen és érthető módon nem helyezték szabadlábra.

Jogászörökben a hétfői tárgyalás iránt annál is inkább nagy az érdeklődés, mert a vádjra szerint a bank könyvvezetésében nem merültek fel szabálytalanságok.

A dévai zsidó Nőegylet műsoros előadása. Dévai tudósítónk jelenti: Rendkívül nyívós, nagysikerű műsoros estélyt rendezett a dévai zsidó Nőegylet e hó 17-én. A műsor minden egyes száma művészi megelpetés volt. Löwy Lipótné hatásos balletet, tanított be, melynek szereplői mind tehetségeseknek bizonyultak. Nagy sikert aratott Löwy Lipótné ezenkívül az énekszámaival és Hamjátok emberek című saját szerzeményű zsidótárgyú költeményével. Mátyás Edith nagyszabású hegedűművésznő fellépte az est szennázója volt. Mátyás Edith egyike Hubav tanítványainak és már több külföldi sikeres koncert bizonyítja magyrahívott művészetét. Az előadott számok frenetikus hatást váltottak ki a közönségből. Zongorán kísérte dr. H. Klein Mici szintén nagyszabású zongorista. R. Hegedüs Bébi aradi operaénekesnő frappánsan előadott operáriákkal és műdalokkal gyönyörködtette a közönséget. Számait tapsorkán követte. A hallgatóság nem tudott betelni művészetével és sokáig ünnepelte. Az est elismerten legnagyobb attrakciója Szöts Magda, egy négy éves kisleány táncszámai voltak. Román szavalat és két egyfelvonásos vígjáték szerepeltek még a műsoron, melyet Kugel László konferált. Az előadást tánc követte a Fehér-Keresztben. Az estély anyagilag is jól sikerült. A jövedelmet zsidó jótékony célokra fordították.

Megérkeztek a legújabb kántor- és szargonlemezek a „SAFRUTH“-ba
Katalógust kívánatra ingyen.

ANTON ROSENZWEIG
Cluj, Piata Mihai Viteazul 37-38.
Héber könyv, gyapjú- és selyemtálcsek, valamint rituális cikkek nagykereskedése.
Nagyban és kicsinyben Alapított 1890-ben. 1890 עבר ינואר

A legkiválóbb német írók legszebb regényeit

magyar fordításban

mindenki megszerezheti, mert mindenki által könnyen megfizethető, alacsony részletfizetésre kaphatók!

10 havi részlet

1. J. C. Heer: A havasok ura.
2. Thomas Mann: Királyi fenség
3. Rudolf Stratz: Az óriás ökle.
4. Rudolf Stratz: Az idegen asszony
5. Rudolf Stratz: Meghalok érted.
6. Rudolf Stratz: Szombat tilkai.
7. Sudermann: A rókaút.
8. Richard Vois: Királyi dráma.
9. Ludwig Wolff: Garragan.
10. Ludwig Wolff: Csak hat hónap még az élet.

A 10 kötetből álló sorozat aranynyomású egész vászon kötésben

ára 1.900.— Lei

Havi 190 Lejes részletfizetésre

Megrendelhető:

Az Erdélyi Génusz Rönyvterjesztő Vállalatnál Cluj, Str. Maiorescu 12.

Rieder Haggard

a világhírű író 5 lenyűgözően érdekes regénye

- Ó (She)
- Ayesha visszatér
- Salamon király kincse
- A tudós leánya
- Paviannó

Minden könyvbarát könnyen megszerezheti, mert az öt kötetből álló sorozat valódi aranynyomású egészvászon kötésben csak

950.— Lei

10 havi részletre havi 95 Lei

Megrendelés után az egész sorozatot egyszerre azonnal szállítjuk.

Itt levágandó és pontosan kitűzve az „Erdélyi Génusz” könyvterjesztő vállalat Cluj, Str. 1 Maiorescu 12. részére beküldendő

A mai napon megrendelem az „Erdélyi Génusz” könyvterjesztő vállalat hirdett sorozatát (v. könyvet) művészi kiállításban, aranyzással, teljes vászonkötésben

Lej vételárban ..... havi részletre

A sorozat címe: .....

A részletfizetést kérem e hónapból részente előlegyczni egyszermint az összes könyvet egyszerre az e hónapnak megfelelő részletre ..... lej utánvétel és 30 lej portóköltséggel leszállítani sziveskedjenek. Tudomásul veszem, hogy az „Erdélyi Génusz” vagy saját postai utványaimon havonta a részletet pontosan beküldeni tartozom. A havi részlet csomulstas esetén az egész vételár egyszerre válik csekkéssé. A rendelés vissza nem vonható.

Név: .....

Foglalkozás: .....

Lakhely: város, megye, v. község: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A legújabb **Vetour, Sársony** kárpok a legcsozobban
Pilckalapok Let 180-tól csakis az
„IDEAL“-ban
 szerezhetők be. Cluj, Reg. Ferdinand 8
 Alakítások, térképalkotás formálása gyári árban 24 óra alatt.

MINDENKI ÉPÍTHET HÁZAT.
 Tisztviselők és kisegérsztenciák háziépítési problémáit megoldja a **STANDARD** Általános Biztosító Részvénytársaság **Sweethome**-rendszerű háziépítési biztosítása. Saját toke nélkül kölcsön felvétele nélkül mindenki szerethet magának háztelket és új lakóházat az ország bármely városában rövid vagy hosszú amortizációra, olcsó díjtételekkel. Részletes **TAJÉKOZTATÓ** kinyomtatva készíttünk a Standard Általános Biztosító Részvénytársaság (Cluj, Calea Victoriei 34, v. Kossuth 1. utca) feléisen új rendszerű, könnyen bevezethető, biztosítási ágazatokban való üzletszerzésre intelligens, url egyének helyben és vidéken magas jutalmakal megbízást nyernek.

Gogu Antal hangversenye. Gogu Antal, az Opera kiváló baritonistája, aki néhány nappal ezelőtt aratott nagy sikert az Ujságíróklubban tartott hangversenyénél szombaton este kilenc órakor fogja megkísérteni önálló hangversenyét a prefektúra dísztermében. A programján Brahms, Grieg, Dworak, Tsajkovszky s a többi nagy zeneszerzők szerepelnek. A népszerű énekesművészt Rónai Antal és Bossa A. karmesterek fogják zongorán kísérni.

Hurutosoknak, rekedtségben, torokfájásban gyakran szenvedőknek biztos segítség a józsi

Siromalt
 köhögés elleni szórp. Egy liter ára 100 lei és minden- gy gyszerárban kapható. Oktatófő: te. ingyen küld. „Gua-Krayer“ Laboratórium Timiscara No. 19. sz.

Eljegyzés. Grünstein Illa Ursad és Roth Árpád Cluj jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Schlesinger Lenkét Belényesről eljegyezte Grün Dezső Marosvásárhelyről. Minden külön értesítés helyett.

December tizediktől december huszadikáig a törvényszékek nem lesznek tárgyalások. December 10-iktől december 20-ig úgy a törvényszékek, mint a többi szűnetelni fognak az összes tárgyalások, tekintettel arra, hogy a bírói kar teljes apparátusa a választások technikai levezetésére kap megbízást.

Művészi Blonde keretek!
 Ezzel a közismert, modernizált, régi keretek anyagát és technikát, Estenként állandó káprázás. **Somlyai Mihály** Cluj, Strada Iuliu Maniu 7. sz.

Autó Filler
 Autóautópumpa mentési gumiját egy pillanat alatt minden erőforrás nélkül.
Nem kell légpumpa többé!
 Képeknek és kisutaknak 2000. Minden más méretű autók ak 2500.
 Képviselek keresetnek! Vizontelőknek nagy árcsökkentés. — Vezérképviselet:
Cserő Béla Arad, Gr. Alexandrescu 16.

Botrány Londonban egy éjszakai klub körül

London, november 23. A londoni rendőrség a legközelebbi napokban, hír szerint, több külföldi állampolgárt fog kiutasítani. A kiutasítandók legnagyobb része olasz és német. A kiutasítási végzés indoklása szerint a szőbenforgó külföldi állampolgárok a Westend-negyedben éjszakai klubot nyitottak, ahol a záróra után is korlátlanul volt kapható szeszital. A klub tagjai ezenkívül megvesztegették a rendőrtisztviselőket és rávettek őket arra, hogy értesítsék a klubot minden egyes esetben idejekorán, ha a rendőrfőnökség razziat vagy házkutatást rendelne el a klubban.

Az osztrák posta-, telefon- és táviróalkalmazottak ultimátuma Seipel kancellárhoz

Általános sztrájkjal fenyegetőznek, ha nem teljesítik anyagi követeléseiket

Bécs, november 23. A különböző pártállású szakszervezetekben tömörült posta-, telefon- és táviróalkalmazottak ma délután közös memorandumot adtak át Seipel kancellárnak, amelyben új tárgyalások megindítását követelik a tizenharmadik havi fizetés kérdésének rendezésében. A tárgyalásoknak a memorandum értelmében november 29-ig kell megindulniuk. Amennyiben a szövetségi kormány nem tesz eleget ennek a követelésnek, úgy a különböző technikai szervezetek vezérkara november 30-án együttes tanácskozására ül össze, hogy döntson a további lépések ügyében. A posta-, telefon- és táviróalkalmazottak memorandumja ultimátum a kormányhoz, amelyből a sorok között az a fenyegetés olvasható ki, hogy az alkalmazottak általános sztrájkot kezdenek, amely — mint az Ausztriában már oly gyakran történt — újból meg fogja bénítani az osztrák posta-, telefon- és táviróforgalmat.

Többmillió márkás csalás ügyében nyomoz a berlini rendőrség

Berlin, november 23. A Berliner Nacht ausgabe értesülése szerint a berlini rendőrség néhány nap óta nagyarányú családi ügyben nyomoz, amellyel rengeteg berlini kereskedőt károsítottak meg kisebb-nagyobb összegekkel. A banda tagjait néhány héttel ezelőtt egy másik bűnügyi kapcsolatban letartóztatták, később azonban szabadlábra helyezték. A családi ügy felderítése után most valamennyiüket ismét őrizetbe vették és az államügyészség fogházába vitték. Közlelbbi részletek még nem ismeretesek, bizonyos azonban, hogy többmillió márkás csalásokról van szó, amelyeket a banda tagjai oly módon követtek el, hogy potom áron eladták árukat, amelyeket bizonyánba vásároltak berlini kereskedőktől, természetesen hitelbe.

December 1-ére összehívták a kolozsvári nagytanácsot, hogy betöltsék a lemondott tanácsosok helyét

(Cluj-Kolozsvár, november 23. Az Uj Kelet tud.) Kolozsvár városi tanácsának állandó választmányában kitört válság még mindig nem jutott nyugvópontra. Ismeretes, hogy négy tanácsosnak, dr. Kertész Jenőnek, dr. Serban Mihálynak, dr. Luciannak és dr. Simonnak a lemondása következében a tanács helyzete megingott s mindenki a feloszlását várta, amál is inkább, mert az állandó választmány határozatképtelenné vált a lemondások következtében. Dr. Serban és dr. Lucian, valamint dr. Simon, akik a képviselőválasztáson jelöltették magukat, a közigazgatási törvény alapján nyújtották be lemondásukat, amely előírja, hogy a városi tanácsosok, amennyiben képviselőknök jelöltetik magukat, kötelesek lemondani a városi tanácsban viselt tisztségükről. Dr. Serban és dr. Lucian valóban fentartották lemondásukat, azonban dr. Simon lemondását időközben visszavonta, tekintettel arra, hogy nem vállalt képviselőjelöltséget. Ezzel szemben dr. Kertész Jenő lemondása súlyosab-

okokra vezethető vissza, mert a súlyos elvi nézeteltérések miatt adta vissza mandátumát, amelyet, mint utóbb értesülünk, dr. Lucian és dr. Serban lemondásával együtt a belügyminisztérium elfogadott. A három tanácsos távozásával igen súlyos veszteség éri a várost, amennyiben utánpótlásuk igen nehezen történhet meg. A városi tanács állandó választmányára ma délelőtt tartott ülésén foglalkozott a kérdéssel és elhatározta, hogy december elsejére összehívja a nagytanácsot, hogy a nagytanács tagjai közül megválassza a három megüresedett állandó választmányi tagság betöltésére legalkalmasabb egyént. Ugyancsak a december elsején megfartandó ülésen fogja megünnepelni a nagytanács a gyulafehérvári nemzetgyűlés évfordulóját. December 15-ike és 20-ika között ismét össze fogják hívni a nagytanácsot, hogy a jövővi költségvetést és a város többi problémáit megvitatják.

Pull-owerek, sweaterek legszebb vilaszitokban
Weisz Siegfried cégéül
 Cluj, Cal. Reg. Ferd. 10.

Nagyváradon elbocsátották a létszámfeletti detektíveket és rendőri napidíjakokat. Nagyváradról jelentik: Reu Illés nagyváradai rendőrprefektus megkezdte a rendőrség ügyforgalmi és személyzeti átszervezését. Ennek során nemcsak az egyes osztályok munkarendjében és hatáskörében történtek változások, hanem felszerelték az egyes részorok vezetőit is. Még a liberális rezsim idején egész sereg díjnokat és detektívet alkalmazott a rendőrség, akiknek csak ideiglenes megbízásuk volt. Reu prefektus a mai nappal az összes ideiglenesen alkalmazott díjnokat és detektíveket, köztük a kommunista-perrel kapcsolatban brutalitásáról hírhedlett Lakos Györgyöt elbocsátotta a rendőrség szolgálatából. Az elbocsátás indoklása az, hogy a rendőrség költségvetése nem bírja el a létszámon felüli fölösleges alkalmazottakat.

Károlyi Mihályt újra nem engedik be Amerikába. Budapestről jelentik New Yorkból jelentés szerint Károlyi Mihály beutazási kérését az amerikai kormányhatóság ismét elutasította. Az indoklás szerint nincs ok az egyszer már megtagadott engedély kiadására. Károlyi Mihály hat hónapos felolvasó körutat tervezett Amerikában.

LITHYNIA Gyógyvíz
 Faptamási ásványvíz
 Gyomor-, vesé-, helyag-, epe- és csuszbanatmak legjob orvoslása. Képviselet: DACIA viztelítő-üzem, — Cluj, Calea Regeie Ferdinand

Détkinában nem megy az adószedés. Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda nankingi jelentése szerint a détkinai kormány sehogysem tudja egyensúlyba hozni a közháztartás egyensúlyát. Ennek oka az, hogy a tartományok nagy része nem akar adót fizetni.

Az Ujságíróklub teadélutánja. A kisebbségi ujságíróklub vezetősége az elmúlt héten, vasárnap délután rendezte meg a klub tancsaj egybekötött teadélutánját, amely meglepő sikerrel végződött. A klub vezetősége elhatározta, hogy a vasárnapi teadélutánokat rendszeresíteni fogja s így már a legközelebbi vasárnap délután 5-től 9-ig megfognak tartani az ujságíróklub második teadélutánját amely iránt, még fokozottabb érdeklődés nyilvánul meg.

Dr. Mandei fordító iroda Str. Ratiu 3. Telefon 831. Román, angol, francia, német, olasz, szlav fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Másolatok, sokszorosítások.

Az E. I. T. felolvasóülése Az Erdélyi Irodalmi Társaság jubiláris felolvasóülése f. hó 25-én vasárnap délelőtt 11 órakor lesz az Unitárius kollégium dísztermében. A műsor keretében Dózsa Endre, dr. Hirschler József, Water Gyula, dr. P. Járóssy Béla és dr. Gyalui Farkas szerepelnek. A felolvasóülés nyilvános. Este 9 órakor ünnepi társasvacsora az Ujságíróklubban. Étkelés étlan szerint.

Szombat
 Uj Kelet tud...
 zsidó hitközs...
 harc még mi...
 jutni. Tudva...
 volt prefektu...
 tettek után...
 mári hitközs...
 közgyűlést t...
 sen betöltötté...
 karának ma...
 előjárósági...
 lyét, ugyanak...
 kévé Guth S...
 Az új válas...
 zót. Freund...
 egyszerűen m...
 adja át az u...
 irodát, ezt ke...
 gyűlés előtt u...
 Freund Ch...
 irodából az...
 tart, a gu...
 pénzkészlet

A gabellajegy...
 szély fenyege...
 gát, hogy hus...
 új vezetőség...
 meiszóit, hogy...
 tott új gabella...
 vágatni. A h...
 válaszolta err

A hit
 A szatmári or...
 jaihoz, valami...
 ságának...
 A hitközség...
 folyó hó 18-án...
 lasztásról a S...
 megjelent híre...
 közönség felvi...
 vetkezőket:

Freund Cha...
 nyilatkozata, h...
 sa törvénytelen...
 már azon okná...
 csak, hogy a...
 hanem az...
 erre egyenesen...
 taképa már b...
 Chaim ur köte...
 szen tudvalevő...
 vezetése a köv...
 vetkeztében h...
 ellenőr és pén...
 képviselőstület...
 őt erre többiz...
 szólítottuk, s...
 dőlje is utasít...
 nem reagált, s

a választás...
 datra ebredt...
 zömét többiz...
 mációkkal je...
 mogatásán

Most, amidőn...
 zás következté...
 lott, ezen már...
 fást tovább nem...
 választók órási...
 is tartottuk...
 Nevezetnek

JC

Látogatás a kolozsvári Zsidó Napközi Otthon gyermektáborában

(Cluj-Kolozsvár, nov. 23. Az Uj Kelet tudósítójától). Salom! Hangzott százhusz kis torokból, amikor ma délelőtt beléptünk a Zsidó Napközi Otthon szuterén ebédlőjébe. Három hosszú asztalnál ültek az apróságok és farkasétvágyal fogyasztták jóízű ebédjüket. Közben hálásan vetnek egy-egy pillantást mindannyiuk édesanyjára, öv. Neuberger Zsigmondné felé. A jótékonyaságaról és szívósságáról híres zsidó nagyaszonny ott sűrű-forog a gyermekek között. Mindegyiket külön-külön névszerint is ismeri.

— Esztella, mi bajod? — kérdi egy pitvergő szőke leánykától.

— Eltört a tányérom, — mondja és mosolyra derül kis arccskája.

— Móricka, akarsz még egy kis hucikát?

— Igen, kérek szépen, — válaszol illedelmesen a borzas Móricka.

— Én is, én is, — mondják egyszerre tízen és mind Neuberger néni felé nyújtják kezeiket.

Az egyik sarokban a pici Sarah — alig négyéves — éppen befejezte az ebédet. Most imára kucskolja kis kacsóit és köszöni az Istennek, hogy enni adott neki. Majd odajön szépen Neuberger nénihez, erőszakkal kezét csókol és boldogan elfut...

Vége az ebédnek. Az apróságok héber dalokat énekelnek. Néhány perc múlva már mind künn vannak a hatalmas udvaron. Valóságos gyermekország! ... Az udvar végén gyönyörű nagy zöldes és gyümölcsös kert és benne csupa gyermek. Csupa mosoly és csupa derű. Ahogy Neuberger néni végigmegy az udvaron, a szoknyájába csimpmászognak, a kezeit csókolják, száz és száz dolgot kérdeznak.

Neuberger néni egy nagyobb fiúcskára mutat. Ezelőtt két és fél évvel került be a napközi otthonba Hirsch Dávid és nem sokára felszabadul, szabósegéd lesz belőle. Tizenöt éves koráig a munkahely kiadta egy görögfalvi román parasztagrádhoz. Azt sem tudta, hogy hívják, hány éves, mi a vallása s nem is beszélt más nyelven, csak románul. Amikor behozták a napközi otthonba és a zsidó betűvetésre kezdtek tanítani, kitört belőle a falusi nevelés reakciója. Hallani sem akart arról, hogy zsidó, hiszen a faluban arra tanították, hogy a zsidók megölik a gyermekeket. Ezváltványos meg is szokott s csak nehezen tudták meggyőzni arról, hogy a javát akarják és hogy embert akarnak belőle faragni. Hirsch Dávid még nincs 18 éves és már majdnem kész mesterember.

Most az óvodába lépünk be. Éppen héber óra van. A kislánykák héber verset szavalnak. Énekelnek, számolnak. Két kislány a következő kedves dialógust rögtönzik:

Árva kislány hová, merré?
Megyek — megyek valamerre.
Az, aki mindnyáink atyja
Majd az utat megmutatja.

Árva kislány térj be hozzánk,
Van mi nekünk édesanyánk,
Aki gondot visel rád is
S lesz ételed, lesz ruhád is.

Köszönöm a jószándokat,
Itt maradok tinálatok
S meghálálom, amit adtok!

Ezután két, alig hároméves fiúcskát hív maga elé Neuberger néni, Móricka és a Samuka, Talált gyermekek. Sem apjuk, sem anyjuk. S ha azt kérjük tőlük, hogy ki az édesanyátok, Neuberger néni ölébe hajlítják a fejüket. Itt van a Matyi is. A legrosszabb és legvátsotabb gyermek volt a Napközi Otthonban. Számtalanszor szokott meg. Fellopózkodott valamelyik vonatra s így jutott el Aradra, Temesvárra, Brassóba, Máramaroszigetre és Szatmárra. De mindig visszakerült az Otthonba, ahol ujra és újra megbocsátották neki. Egy ilyen szokási kísérlete alkalmával a rendőrségre került. A toloncházba. Neuberger néni valóságos kálváriát járt hogy örökre el ne toloncolják a kis kalandort. Matyika most egyike a legjobb gyermeknek.

Belépünk a ruhakészítő műhelybe. Százhusz ruhácska készül, hogy december 2-án megtörténhesen a gyermekek felruházási ünnepsége. A Napközi Ot-

thon vezetősége már hetek óta indította meg a gyűjtési akciót, amely meglepő eredménnyel folyik. Ugy a kereskedők, mint az iparosok, valamint az élelmiszerkereskedők a legnagyobb szeretettel fogadják a nemes munkát végző hölgyeket, akik egyuttal a december 9-iki chanukaünnepre is gyűjtenek. A gyermekek már előre örvendeznek az ünnepnek, amikor ajándékokat fognak kiosztani közöttük.

A következő terem a Napközi Otthon leányvárháza, a másik pedig a női agglomeráció, ahol még nagyon kevesen vannak, de a vezetőség mindent megtesz arra, hogy a következő években kibővítsék. Megtudjuk még azt is, hogy az Otthon, különösen az elmúlt időben igen sok házból, árva, kelengye, gyermekágy s egyéb segélyeket osztott ki a zsidó szegények között s hogy ugy a magánosok, mint a hatóságok részéről különösen az utóbbi időben megértésben és támogatásban volt része.

— S mégis — mondotta végül — nem tudom, hogy miből és hánnan tudunk annyit előteremteni, amennyire szükség van az én százhusz gyermekemnek.

Ismét az óvodán megvünk keresztül, ahol a Mózes kisasszonyok oktatják héberre az új otthonra talált zsidó apróságokat. (h. e.)

Egyre erősebb antiszemita agitáció folyik Szovjetoroszországban

Az ukrán diákok a numerusz klauzusz bevezetését követelik

Berlin, nov. 23. Szovjetoroszországhol idetérző jelentések szerint ott napról-napra élesebben bontakozik ki az antiszemita agitáció, amelyet ma már, különösen a zsidók által lakott ukrán és fehérorosz területeken, maguk a szovjethatóságok is nyíltan támogatnak. Különösen azóta viharzott fel elemj erővel a zsidók elleni gyűlölet, amióta az amerikai zsidók elhatározták, hogy egy nagyobb pénzösszeggel telepítvényt létesítenek az orosz zsidók részére az ország déli részében. Minszkben, Fehéroroszország fővárosában maga a kirendelt tartományi népbiztos áll az élen az antiszemita mozgalmak és

nemcsak azt akadályozza meg, hogy a zsidók bármilyen hivatalos funkcióhoz jussanak, hanem még azt is, hogy zsidó vallású munkásokat vegyenek föl az állami üzemek.

Míg a régi cári Oroszországban főként a zsidókkal szemben fordultak az antiszemita elemek, most azt a vádat terjesztik ellenük, hogy összejárásznak a külföldi bolsevik ellenes szervezettel és ellenforradalmat szítanak. A napokban küldöttség járt Moszkvában a fehérorosz zsidók részéről és előterjesztette azokat az embertelenségeket,

amelyben a zsidóknak része van. Így rámutattak arra, hogy

az egyik minszki gyárban egy orosz munkás szövetségében leölték egy zsidó munkásnőt és amikor emiatt panaszra mentek a tartományi népbiztosra, az egyszerűen elutasították. A gyilkos még is szabadlábon van és nyílt propagandát csinál a zsidók ellen.

Még jellemzőbb, hogy Charkovban gyűlést tartott az ukrán orosz diákszövetség és egyhangú határozati javaslatban követeli a szovjetkormánytól,

hogy vezessék be a zsidó diákok százalékszertű maximálisát az oroszországi egyetemeken.

A szovjetkormány látszólag energikusan állást foglalt ezek ellen a mozgalmak ellen és a fehérorosz tartományi kormány-

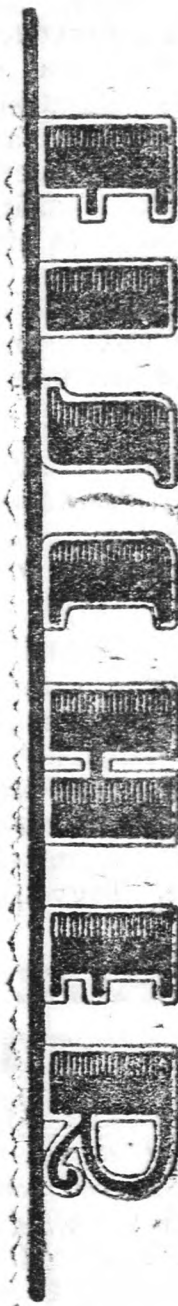
A párisi fegyházban két halálra ítélt nő vár kivégzésre

Páris, nov. 23. A párisi Saint Lazare fegyházban két nő van, akik halálos ítéletük végrehajtására várnak. Ötven éve nem fordult elő, hogy ebben a fegyházban a halálnak egyszerre két jelöltje tartózkodott volna. Az egyik asszony Junka Kures, aki a Bois de Boulogneban egy 12 éves leányt gyilkolt meg, a másik pedig Dávid Mária, egy özvegy, aki bosszúból megfojtotta szomszédjának csecsemőjét.

A két halálraítélt nő a rendes szokás szerint egy apáca és két más fejevencső felügyelete alatt áll. Ezek egy pillanatra sem hagyják magukra a halálraítélt nőket. Amikor Junka Kures az előzetes után beszállították a fegyházba, a 13-as számú cellát utalták ki számára. Ő azonban vonakodott abba lépni, mivel a 13-as szám — mint mondotta — szerencsétlenség-

MI LESZ?

december elsején

üvegudvarban
CLUJ

zat több tagját pártbiróság elé állította. Ez azonban még nem jelenti a hivatalból való elbocsájtást és az antiszemita izgatások, ahelyett, hogy csökkentene, napról-napra erősödnek egész Szovjetoroszországban.

get hoz. Ennek következtében a 11-es számú cellában helyezték el, ahol az ugyancsak halálraítélt Dávid Mária várja kivégzését. Az utóbbi állandóan az ágyban fekszik, mert annyira fél a haláltól, hogy minden éreje elhagyta.

Szvettert, pullovert

és mindenféle kötött cikkek kitanítását vállalom kedvező fizetési feltételek mellett.

BRENNER (Szalmár)
Str. Jacobini No. 16. (Várdomb-u.)

Hirdessen az Uj Keletben

Motto: Legjobb Fa Stotternél!

Olcsó tűzifa!!

Telefon-szám 800

A vastag hántott tűzifa felaprítva mázsánként 100 Lej
A hántatlan tölgvényhasábra felaprítva mázsánként 90 Lej

A tűzifa száraz, egészséges és az árak házhoz szállítva értendők.

Mielőtt a hó leesik, szerezz be szükségletét!!

Megrendelhető:

STOTTER-CÉGNÉL

Telefonszám 800. Strada Noua 59. Telefonszám 800.

Szombat, 1941

— Halálozás: vári könyvkötő pénteken, november 23-án, 10 óra után elhunyt. A részvét mellett órákor folyt a halálát nagysz...

— Megszökö: jelentik: Mecklenburg és Frieslandban a személynél, hogy a Kinétek az a kocsiból és a státnak, hogy az államás rült a követke azért kellett a teherkocsit a hez. A teherkocsit a mozdonyt a mozdony meent és egy személyvonat a személyvonat miatt pört in ellen.

— Hetven: Londonból jelentik: dologházban meghalt Samuelban az „örög az egész vidékén át élt a dában került a Hetven éven a foglalkozást, a ház kötelekbe belül kétezer államnak. Eme napjain is részvegeredményben. Az öreg ember menyé volt, a muziumában h...

— A csonka: donból jelentik: esküvőjén egy családjának rész gony egy bibliá va, csak ennyi 18". A menyas irást és a mebenve olvasta. „Ot urad volt nem urad". A te a dolgoz, a másnap jött me a jelzéssel, hogy kán közölte, utot. A helyes id 14. 18" — ezee vasható: „A sze felmet".

— Kétszáz: Radics gyilkosától jelentik: A Punita bünperber 10-én tartja pedig elég külön alatt. A tárgya eset mögötti tértalos magyarazamegfelelő nagy tételleg a belgrákésőbb azonban, mert óriási éredenfél. A szerjellemző, hogy a belgrádi ügyvéd gyilkos Radics v. A vizsgálatot a sen befejezte és ügyészségnek, elkészülhessen.

— A magyar: mania indítvány gyalásokat az o 15-én tartásuk m Beavatott forrás magyar kormány kormány az az optansügben tárgyalásokat meg. Magyar ré a kívánságot termany elé, hogy a lóban, ahogy e Abbaziában foly külügyminiszteri hír szerint ma fo

Halálozás. Nádler Dávid Kolozsvári könyvkötőmester 56 éves korában pénteken, november 16-án rövid betegség után elhunyt. Temetése általános részvét mellett pénteken délután 3 órakor folyt le. A derék, dolgos ember halálát nagyszámu családja gyászolja.

Megszökött a mozdony. Berlinből jelentik: Mecklenburgban, a Neubrandenburg és Friedland közötti vasútvonalon a személyvonat utasainak felment, hogy a vonat milyen soká áll. Kínézték az ablakon, majd leszálltak a kocsikból és ekkor megdöbbenve konstataáltak, hogy a mozdony eltűnt. Szóltak az állomásfőnököknek és ekkor kiderült a következő: A személyvonatnak azért kellett megállnia, hogy néhány teherkocsit csatoljanak a szerelvényhez. A teherkocsikra ráolták a mozdonyt, a mozdony nyugodtan továbbment és egyszerűen otfléjejtette a személyvonatot az utasokkal együtt. A személyvonat utasai most a késés miatt pört indítanak a vasúttársaság ellen.

Hétven évig élt a dologházban. Londonból jelentik: Egy cumberlandi dologházban hetvenhétéves korában meghalt Samuel Sowerby, akit általában az „örög Samu” néven ismertek az egész vidéken. Az örög Samu hetven éven át élt a dologházban. Hétéves korában került oda, mint talált gyermek. Hétven éven át nem találta magának joglalkozást, megmaradt tehát a dologház kötelejében. Hétven év alatt körülbelül kétezer font kiadása volt rá az államnak. Emellett még az örög utolsó napjain is résztvevett a munkában, amin végeredményben szintén az állam keres. Az örög embernek óriási pipagyűjteménye volt, amelyet most a dologház múzeumában helyeztek el.

A csonka esküvői távirat. Londonból jelentik: Furesza táviratot kapott esküvőjén egy előkelő londoni urilány, családjának régi jóbarátjától. A sürgöny egy bibliai mondatra hivatkozva, va csak ennyiből állott: „János IV. 18”. A menyasszony felütötte a szentírást és a megjelölt helyen megdöbbenve olvasta a következő szöveget: „Őt urad volt már. És a mostani: — nem urad”. A leány elájult, nem értette a dolgot, a magyarázat pedig csak másnap jött meg, amikor a posta azzal a jelzéssel, hogy az első szöveget csonkán közölte, úrra kézbesítette a táviratot. A helyes idézet ez volt: „János I. IV. 18” — ezen a helyen pedig ez olvasható: „A szeretem nem ismeri a feltételt”.

Kétszáz szerb ügyvéd jelentkezett Radics guikósának védelmére. Belgrádból jelentik: A Radics-guikos Rasic Pansa humpereck tárgyalását december 10-én tartják meg Belgrádban, még pedig elég különös módon, a szabad ég alatt. A tárgyalás a Bataldzsánei mesztől mögötti téren lesz, minthogy hivatalos magyarázat szerint a tárgyalásra megfelelő nagytermet nem találtak. Eredetileg a belgrádi színházra gondoltak, később azonban elvetették ezt a tervet. A pert óriási érdeklődés előzi meg mindenfelé. A szerb főváros hangulatára jellemző, hogy eddig több mint kétszáz belgrádi ügyvéd jelentette be készségét a nyikos Rasic védelmének elvállalására. A vizsgálatot a vizsgálóbíró már teljesen befejezte és az iratekat átküldte az ügyészségnek, hogy a vádirat idejében elkészülhessen.

A magyar kormány elfogadta Románia indítványát, hogy a közvetlen tárgyalásokat az optáns-ügyben december 15-én tartják meg. Budapestről jelentik: Beavatott forrásból jelentik, hogy a magyar kormány elfogadta a román kormányának azirányu indítványát, hogy az optánsügyben lefolytatandó közvetlen tárgyalásokat december 15-én tartják meg. Magyar részről ezzel szemben azt a kívánságot terjesztették a román kormány elé, hogy a konferenciát ne Rapallóban, ahogy eddig tervezték, hanem Abbaziában folytassák le. A bukaresti külügyminisztérium erre az ajánlatra hír szerint ma fog válaszolni.

SPORT

A Haggibbor vasárnapi vivóversenye

Vasárnapi sportprogram

Cluj-Kolozsvár, nov. 23. Az Uj Kelet tudósítójától. Vasárnap délután három órakor a katolikus gimnázium nagytermében veszi kezdetét a Haggibbor vivóversenye, mely iránt sportkörökben élénk érdeklődés nyilvánul meg. A szorgalmas munkával előkészített versenyre számos benevezés történt és az azon lezajló mérkőzések, valamint az ugyanakkor tartandó női vivóakadémia nivós sportot ígér. A verseny kard és vivómeccsekből áll és a győztes palma előreláthatólag a Haggibbor és KAC fitt kondícióban lévő együttesei között fog megoszlani. A Haggibbor kardversenycsapata a következő összeállításban szerepel: Mózes, Zádor Fischer és Erdős, míg a KAC Losonczy, Mezei, dr. Dózsa összeállítású csapatát dobja küzdelembe. A törvivó-csapatok a következőképpen állanak fel: Mózes, Fischer, Herczeg és Stern (Haggibbor) és Losonczy, Mezei, Bartunek Titi és Széle (KAC).

A verseny két konkurrens egyesülete közül a Haggibbor a kard- és vivó verseny győztesének látszik, míg a törvivásban a KAC-nak vannak esélyei.

A nivós és sportszerű szakavatottsággal előkészített verseny hibátlan lefolyására a szerencsés kézzel összeállított elnökség és a zsüri nyújt garanciát. A verseny elnöke Bíró Andor, társelnökök: Bernát Mór és dr. Erős Vilmos. Titkárok: dr. Kepces Imre és Wesel Károly. Jegyző Sámson Andor. A zsüri elnöke: dr. Kozma János, a zsüritagok pedig Eicher Andor, dr. Gabányi Imre, Hecht Richard, Hexner Béla, dr. Kühlmacher Árpád (Dés), Pop Marian őrnagy, Serb Titusz kapitány, Stotter Aladár, Széchy Pál és dr. Tischler Elemér.

Növelni fogja a verseny nivóját Schenker mester női tanítványainak akadémiája is. A kitinívó vivómesternek nagyrésze van a verseny szerencsés előkészítésében, mert a hónapokig tartó lelkiismeretes munkával ő készítette elő a kolozsvári vivókat a versenyre.

Mi lesz vasárnap? A vasárnapi futballmérkőzések a bajnoki forduló vége felé közeledik. Vasárnap délelőtt a Romania-Sodronyipar mérkőzés kerül előntésre, míg délután egykor a KMSC-RMS, 3-kor pedig az U-CFR bajnokiak kerülnek előntésre. A meccsek favoritái a Romania, a KMSC és az Universitate csapatai.

*Olesó gramafon és legjobb lemezek a „Safurth”-ban Cluj. P. M. Viteazul. Kérien ingyen katalógust.

Közgazdaság

Popovici pénzügyminiszter több emberiessegre inti az adóbehajtó közegeket

A miniszter a pénzügyigazgatókat teszi fel előssé a végrehajtók tulkapásaiért

(Cluj-Kolozsvár, november 23. Az Uj Kelet tud.) Popovici Mihály sajtókezu aláírásával a pénzügyminisztérium körrendeletet küldött az összes pénzügyigazgatókhoz, amelyben utasításokat ad az adóbehajtások módozataira vonatkozólag. A körrendelet szövege a következő:

„Tudvalevő, hogy az állam jogainak érvényessége egyike azon legfőbb kötelességének, amely magát a pénzügyigazgatót illetik. És habár ennek a kötelességnek a jelentőségére többször hívták fel a pénzügyigazgatók figyelmét, mégis gyakran úgy látszott, hogy annak értelmezését a végrehajtószervek tetszésére bízták. Ezzel magyarázható, hogy sok vármegyében a adóbehajtást az emberieség szemmelátható hiánya sőt nem ritkán törvénytelenység jellemzi.

Lefoglaltak például adóban az emberek barmait, az iparosok szerszámaikat, ami törvénytelen, mert ezeket a tárgyakat az állami követelések behajtásáról szóló törvény 25-ik szakasza mentesíti a lefoglalás alól. Voltak olyan esetek, amikor az adózók ruháit vilték el és raktározták le az adóhivatalokban, ahol tönkrementek, mert senki sem vigyázott rájuk, ami ellenkezik az emberi érzéssel.

Az ilyen eljárás távol áll attól, hogy megértesse az adófizelőket, hogy az állam jogai egyuttal szükségletet is jelentenek, amelyek éppen azon kötelezett-

ségekből erednek, amelyet állampolgáraival szemben kell teljesíteni, ezeket az állami követeléseket tehát idejében kell kifizetni, de

az említett módszerek eredménye nem lehet más, mint az, hogy szinte ellenséges viszonyt teremisen az állam és annak polgárai között.

Felülmenül szükséges tehát, hogy ezek az állapotok megszűnjenek.

Pénzügyigazgató ur tegye meg a szükséges lépéseket abban az irányban, hogy a végrehajtásoknál tartásuk be a törvényt és az adóbehajtásokat ne éppen mindig től idején tartásuk, amikor a munkaszemély lanyhulásával a jövedelmek is megcsappannak, viszont a mindennapi szükségletek fedezése minden esetleges főös jövedelmet igénybevesz.

Az adóbehajtásokat a legnagyobb körültekintéssel kell eszközölni és könyörtelenség helyett inkább engedelmesség jellemezze azokat, ha nyilvántaló, hogy az adózó nem képes fizetni.

Mind Ezeket különösen személtett kell tartani a falusi lakosság adóvégrehajtásainál, elsősorban pedig azokon a vidékeken, ahol szárazság pusztított. Kísérje legnagyobb figyelemmel ezeknek az utasításoknak a betartását és reméljük, hogy megérti azok jelentőségét és nem leszünk kénytelenek a figyelmét ismét fel hívni rájuk”.

December másodikán tartják meg az Erdélyi és Bánsági Kereskedelmi Testületek Szövetségének aradi kongresszusát. Megjrtuk, hogy december 3-ika és 10-ike között az Aradi Kereskedők Testülete az egész aradi piac bevonásával kereskedő-hetet rendez, amely különböző vásárlási kedvezményekkel van egybekötve. A kereskedő-hét megnyitásként az Erdélyi és Bánsági Kereskedelmi Testületek Szövetsége december 2-ikán, délelőtt félhizenegy órakor az aradi város-háza nagytermében kereskedőkongresszust tart, amelyre a kormány tagjai is meghívják. A kongresszus az erdélyi és bánsági kereskedelem aktuális problémáival fog foglalkozni.

Elrendelték a csődöt a zombolyai Threisz-téglagyár ellen. Tegnap foglalkozott a temesvári törvényszék Threisz Mihály zombolyai téglagyáros beadványával, amelyben csődöt kért maga ellen. A tulajdonos kihallgatása alapján a tör-

vényszék a csődöt elrendelte és tömeggondnokká dr. Baran Coriolan temesvári, helyettesévé dr. Horváth Béla zombolyai ügyvédet nevezte ki. A követelések bejelentésének határideje 1929 január 29, a verifikálás napja január 30, a csődválasztmányt pedig február 6-ikán alakítják meg. A vállalat passzívái 30 milliót, aktívái pedig 27 millió lejt tesznek ki. A csődtömeghez több téglagyár és más iparvállalatok tartoznak.

Rádió,
csillárok, égők,
villanszerelés
CONSTRUCTIO
Cluj, P. Unirii 32. Telefon: 83.

TÖZSDE

Valutapiac 1928 november 24 (Rador)

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárjat						
Zürich	3195-3198	—	—	49275	3210	1104250	13699	—	192550
Newyork	16575-66	51937	51925	2559	16610	57340	71120	—	—
London	86575-806	2519	251875	12412	807	278112	344960	—	485
Páris	64-649	21050	202325	—	651	2240	277880	—	39075
Milano	870-871	2721	2721	13910	874	3005	372670	—	524
Prága	433-494	1540	1540	—	493	1699	210770	—	2630
Budapest	2899-2900	9058	9058	—	2925	—	124	—	—
Belgrád	—	91275	91275	—	293	—	100750	—	176
Bukarest	—	312	31250	1:35	—	—	345	—	61
Varsó	—	5825	5825	—	1850	—	6430	—	—
Bécs	2337-2378	73	73	—	2346	—	8061	—	—
Berlin	3958-3960	12376	12377	—	3975	—	13667	—	—

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 31250, Páris 1535, Budapest 345, Bécs 42775, Prága 2031

Színház - Művészet

A Magyar Színház mozi-műsora:

Szombaton: vasárnap és hétfőn: Mozielőadás. **Patt és Patachon esete Jozephine Bakerrel.**

Szombaton: fél 4-kor, fél 6-kor, fél 8-kor és fél 10-kor **Patt és Patachon esete Jozephine Bakerrel.** A legújabb és leg-
ragyogóbb Patt és Patachon vígjáték 8 felvonásban. **Premiére**

Vasárnap d. e. 11-kor: **Nagyszabásu matiné, 15 és 10 lejes helyekkel: (A Sanssouci malom) Vigjáték.** Ottó Gebühr, Olga Tschuchova, Hanni Veise, Wilhelm Diehlerle.

Vasárnap fél 4-kor, fél 6-kor, fél 8-kor és fél 10-kor: **Patt és Patachon esete Jozephine Bakerrel.**

Hétfőn fél 4-kor, fél 6-kor, fél 8-kor és fél 10-kor: **Patt és Patachon esete Jozephine Bakerrel.**

A színháziroda közleményeivel:

Ma mutatják be a Magyar Színházban A legújabb Patt és Patachon vígjátékot. Ma, holnap és holnapután szünetelnek a színházi előadások a magyar színházban.

Ezen a három napon délután is, este is mozielőadások lesznek.

A nézőtér falai rengenj fognak a fergeteges kacagástól, mert a legújabb Patt és Patachon-vígjátékot fogják bemutatni.

Ennek a képnek nincs szüksége semmi reklámra, semmi ajánlásra. Egyszerűen közöljük tehát azt, hogy az előadások kezdete szombaton is, vasárnap is, hétfőn is fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor

Helyárak: a délutáni előadások alkalmával: 30, 20 és 10 lej, az esti előadások alkalmával: 40, 30, 20 lej.

A **Tulbuzgó fiatalember.** Kedden este nagyon érdekes premijerje lesz a Magyar színházban. A budapesti színházi évad egyik legnagyobb meglepetését vitte Miklós 3 felvonásos, bájos új vígjátékát, a Tulbuzgó fiatalembert fogják bemutatni. A Tulbuzgó fiatalembert pár hét fel ezélt mulatták be Budapesten a Kamara színházban, de olyan nagy sikerrel, hogy a következő héten már Budapest legelőkelőbb színháza, a Nemzeti Színház is műsorába iktatta. A jövő hét három estéjén fogják nálunk játszani a Tulbuzgó fiatalembert: kedden, szerdán és esütörtökön.

Ma délután 11 órakor nagyszabásu mozimatiné a színházban 15 és 10 lejes helyekkel. Igen gazdag és változatos műsora lesz most a színház mozimatinéjának. Egy káprázatos történelmi film (Sanssouci-malom) mellett kis vígjátékok, világesemények bemutatása fogja szórakoztatni a közönséget. A matiné kezdete 11 órakor. Helyárai: 15 és 10 lej.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Az Erdélyi Keren Hajjeszod nagynevü vendegének, Dr. Abeles Otó,
a Wiener Morgenzeitung v. főszerkesztőjének művei:

Die Genesung

Költemények. Ára kötve 60 lej.

Besuch in Erez Israel

A szerző legutóbbi palesztinai tanulmányutjának leírása. Ára kötve 62 lej.

Raphaták az Uj Kelet könyvosztályában.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazók! BERKOVICSNE

vendégülje megnagyobbitva
Oradea, Str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfa-u. Mérsékelt árak. Kitűnő házikonyha

Figyelem! Szolid és pontos kiszolgálásról országosan ismert régi cégem ajánlja ort, אשר, legkisebb olvasztott libasirt, haj, bőr, füstölt hus és tepertőt a helyi rabbinatus által ellátott Hechsherrel legkisebb napi árak mellett. **Friedmann Sámuel** baromfi és zsidó nagyke. eskedő **Oradea, Cuza Voda 6.**

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját készítményü bub, transz-parókatát formáló, poscutiseparókatát. Hat hónapos villanyos ondóllás, speciális, festés és minden különlegességek e szakmában. **MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10**

Férjhez adnám intelligens, háziasan nevelt leányomat jobbértsű zsidó uricimberhez. Hozomány van. Levelek t: Schwartz Iren postrestante Cluj. 1333

Külnbejárati esinostanbutor: Ot szoba szonall kiadó. Szécsch nyi-tér 14. Kleinmann. 1329

Figyelem! Ajánlok Erdély-szerte elismert tisztán kezelt és frissen olvasztott **libasirt, libabórt és füstölt húst** 5 kg.-ól kezdve a legolcsóbb napi árak mellett. **Friedmann M., Oradea Nagypiac-tér 11 sz.**

500 ezer lejjel renta itt üzlthez vagy vállalatához társulna örötségizett fiatalember. Cim a kiadoban.

Gépezs-, elektro-mérnök, 28 éves, szerény igényekkel, román, német, magyar nyelvtudással, komoly, lelkiismeretes munkakerő szonra megjelölt elhelyezkedést keres. Ajánlatokat "Garancával rendelkezem" jellegre a Szamos H raprodá-hoz Satu Mare ker.

Kisebb családhoz mindenesek ajánlkozom. Ecetgyár-ucca 14. Szőlősi Anna.

Müller Vilmos klinikai

RECIPEKÖNYV 1929.

Ötödik kiadás. 1800 oldal. Két vaskos kötet

Száz professzor hatalmas együttes munkája: Az orvosképzés minden ágában a legkötelesebbet nyújtja. Felöleli az orvostudomány legújabb eredményeit, hasonló szakmákat is több klinikáról ismerteti. Aki minden utat akar ismerni egy-egy bonyolultabb probléma kapcsán, amely a betegágyánál fölmerül s több buvárnak, több klinikusnak véleményét akarja hallani, aki a mai finom aetologiai, biologiai és laboratóriumi kutatások alapján a betegségek praevencióját keresi, az a "Recipekönyv"-ben mindent megtalál, mert az az orvostudományok minden kérdését a leg gondosabb körültekintéssel felöleli terapeutikus lexikonná fejlődött. Az orvostudomány egész területét teljesen átfogó műben megtalálja az orvos a teljes sebészeti, szemészeti, szülészeti műtétant, a mindennapos orthopédiai műtéteket, pompás rajzokkal. A "Klinikai Recipeknyv" prospektusát és tartalomjegyzékét kérésre megküldjük.

A kétkötetes egész vászonba kötött mű ára 1900 lei

Megrendelhető, részletfizetésre is, az UJ KELET könyvosztályában.

Nyomatott a „Cartea Românească” körforgógépén, Str. Dorobantilor 14-16.

Maleagros és a Atalante

Irta: ALBRECHT SCHAEFFER.

Csakhamar elhalgott azonban, mint ahogy a holtak is hallgattak s azután már szinte egy hang se volt hallható, csak a tűz pajtogása, amelynek lángjai a toronyról magasra csarogtak az égig. Melegros a halottak fölött állt és rájuk meredt. Ekkor azonban a csarnok oszlopai alatt egy morgogás keletkezett, amely félig kiáltózásból, félig pedig a eseléség lábdobogásából állott. Mindannyian elfordították szemüket a gyilkosság helyéről és félelemtől elteltlen fordultak az oszlopok felé. Atalantét, aki ott állt, nem nézte senki, hanem annak az irányába néztek, aki még nem volt ott, akinek azonban jönnie kellett. Így jelent meg Althai.

11.

Althaián hosszú, fekete ruha volt s megnöve és hatalmasan, ércarcába zárt szemekkel állott az oszlopok alatt, melyek a lobogó tűzben ingoni látszóttak. Althai nem vitotta ki a szemét, amidőn mely hangon kimondta a kérdést: — Fiam, Melegros, tényleg igaz, hogy Te ölted meg a testvéreim?

A hallgatás válasza.

Althai pedig tovább beszélt, még mindig csukott szemekkel: — Akkor fiam, most meg kell halnod!

Melegros összeesve, anvia felé fordult, kezei közt szorongatva a véres kardot s ezt suttogta: — Meg kell halnom, anyám?

Althai pedig mondotta: — Mivel a testvéreim voltak, az én kezem által, mert én vagyok a családból az utolsó.

Ezután megfordult és bement a háza. Tüstént ezután mennydörgés kíséretében az eső oly özöne szakadt az udvarra, hogy az egész tömeg az oszlopok alá tódult. A tüzek azonban kiáludtak s a csarnok sötétjéből a férfiak tovább tolongtak, keresztül a kapun, a nagy, üres terembe, amelynek legbenső szögletében egy alacsony tűzhelyen a soka ki nem alvó tűz égett. Ez a tűz nem világította meg a termet egészen, mert sokkal inkább világítottak a villámások, melyek kint egvremásra világítottak fel kék lobogással.

Közben a ház kapujától a terem bejáratáig magamagától egy ucca keletkezett s a kapu előtt Melegros állt, ki egyenesedve, karddal a kezében, szemével szomjasan az ajtóra meredve. Csakhamar megjelent Althai ismét. S annak, amit Althai a jobbkezeben tartott, a teremben csak egy valaki tudta a jelentőségét és ez az egy sem akart hinni a sejtésnek. Ez a valami egy darab fa volt. Ez az egyik végén elszenesedett darab fa nem volt akkora sem, mint egy gyermek karja. Althai nyugodt lépésekkel egyenest a tűzhely felé tartott s a fát a lángokba dobta. Ezután pedig elfordult és csöndesen mondta kifelé fiának: — Ez a hasáb fa a te életed! Nem értette senki és mégis mindenki értette, hogy itt most valami rettenetes dolog történik. Azután pedig kiáltott valaki: Althai, Althai! — s ekkor Althai összeesett s kezei görcsösen kirepültek a vállá fölé a levegőbe, arca vonaglott és kimeredt szeméből nézett Melegrosra. Althai tombolt és nyöszörgött, pillantásával, mint egy kigyó, fonta be Melegrost, aki egyenesen állt, pompázva szépségében s vágyódó tekintetével nézett rá. Mindez azonban nem tartott soká. A tűzhely lángja magasra csapott s a tetőn keresztül egy vakító tűzkigyó Melegrosra csapott és benyelt.

Midőn a teremben a szemek ismét láttak, — látták, hogy Althai leborult halott fia fölé.

12.

Éjjel volt, amidőn Meilanion a terembe jött. A terem üres volt: csak a tűzhelynél ült Oineus, fejét egyik kezére hajtva, a másik kezével pedig fadarabokat tologatott ide-oda a tűzben. Távol, a terem közepén feküdt Melegros, feje az édesanyja ölében. Althai egyenesen állt s a szeméi ismét be voltak csukva. A holttest lábainál Atalante ült a földön, szeméi nem voltak élettelenek, hanem enyhe fájdalommal néztek a halott szép arcába.

Midőn Meilanion megjelent mellettük, Atalante felnézett rá s amidőn Meilanion azt mondta: — Gyere. — Atalante engedelmesen felemelkedett és kiment utána a kapun, keresztül az udvaron, ahol a hold vonuló fényében a zürzavarban feldöntött asztalok, székek és edények esőázottan csillogtak. Kint, a kapu bejárata előtt látták az egész messzi éjbe borult vidéket, a sápadt várossal a sötétben és holdfényben, nyugtalanul s a síkságról a fogatok robogása hallott föl, azoké a fogatoké, melyek a vadászat hőseit hazáikba viték.

Meilanion szólalt meg.

— Oh, Atalante, valamit meg kell kérdezzek tőled! Tudd meg, hogy én voltam az egyedüli, aki tudtam Althaiától, hogy mi van azaz a hasáb fával. Meg tudnád most nekem mondani, Atalante, hogy miért nem kaptam ki a fát a tűzhől valion azért-e, mert Melegrost gyűlöltem, avagy pedig azért, mert azt reméltem, hogy Althai maga megteszi?

Atalante pedig válaszolt:

— Én nem érdeklődöm azután, Meilanion, hogy mi volt.

Meilanion mélyet lélegzett és válaszolta:

— Ezt köszönöm neked, — és elhaltgatótt s azután mondta:

— Hogy mi az öröm, azt tudod az almából, hogy mi a fájdalom, azt tudod a halottból, most tehát már tudsz mindent, ami nemedre tartozik. Az én házam odabaza már régen nyitva számodra. Léni be!

Atalante halkán válaszolt:

— Ha van Isten, aki megtisztít.

Meilanion pedig ezt mondta:

— Igen — ezt minden ház minden isténe megteszi.

(Vége.)

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — **400 lejeft** kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

KIADÓHVATA
Str. Baro
SZERKESZTOS
Éjjeli telefon
ELŐFIZETESI A
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Egy óra . . .
IX évfolyam
1928 Novem
* 5689 K

Egész vérke

Mialatt szerte parátussal indult a fáció, amely egy kormány konstruktmányjog öt es alatt csendben kormány megbízás igazgatás gyökerezet. Az a törvényjavaslatból meg egyenest ellenke amit az eddigi re esszel meg sem le az eddigi kormány igazgatási rends fokozzák a centra szoros értelmében közigazgatási ha szinpadot a buka ból.

Egész a egy jobbba me és megyei hatós legjelentéktelebb a miniszter aszta utját. Akármelyik sokkal inkább szinpadhoz, mint öfélése miniszte hoz. Az előszobák a legfanasztik emberekkel. Az e egy rávdör elvett lyét. Egész a ahhoz, hogy ujr Calea Victoriei. rüen ötszáz lej s ennek érdekében ges aktá a hóna lyett, hogy állam minduntalan ap sében kellett dön megyek háztartás len összegei föld amelynél nagyobb adni a soffőrijéne.

Természetes, h rozsdás közigazga sen felmondta a mellett. Az ország az összes apró ak doratra Bukarest sen megfeneklettek ne pereskedjenek. talmis ikdatóterm gazdái sorra felke hogy tíz körmükk polcok mélyéről gassák asztalról-a ter kezeihez ér. rozás mit jelentett mindenki, akine valami dolga aká ban.

De semmivel s az állami élet több Valaha a posta és tusainak megvolt az autonómiajuk. ágok a maguk látni legalább né nisztrációs ügyé szisztematikus es sek eredményeké bukaresti vezériga össze, ahol a főtig azzal töltötték melyik pályáórnek az órház mellett, h a sinek közötti postavezérigazgató